

VANDLØBSRESTAURERING - EHFF

1. runde 2020

Version 1.0

Kolofon

Vandløbsrestaurering EHFF

Vejledning om tilskud til vandløbsrestaurering EHFF, 1. runde - 2020

Denne vejledning er udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet, Fiskeristyrelsen, februar 2020

Foto: Beya Kebaier Bougoffa

Miljø- og Fødevareministeriet, Fiskeristyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 33 95 80 00

mail@fiskeristyrelsen.dk

www.fiskeristyrelsen.dk

Indhold

1. VELKOMMEN	5
1.1. OVERSIGT OVER VEJLEDNINGENS KAPITLER	5
2. OM ORDNINGEN	6
2.1. FORMÅLET MED ORDNINGEN.....	6
2.2. SÆRLIGT FOKUS I 2020.....	6
2.3. NYT SIDEN SIDSTE RUNDE AF ORDNINGEN	7
2.4. INDSATSOMRÅDER	8
2.5. AFSATTE MIDLER.....	8
2.6. VIGTIGE PERIODER FOR DIT PROJEKT.....	9
3. FØR PROJEKTET: KAN JEG ANSØGE UNDER ORDNINGEN?.....	10
3.1. HVEM KAN SØGE OM TILSKUD.....	10
3.1.1. <i>Tilsagnshaver</i>	10
3.2. HVILKE PROJEKTER KAN DU FÅ TILSKUD TIL – OG HVILKE KAN DU IKKE?	10
3.2.1. <i>Krav til alle projekter</i>	11
3.2.2. <i>Projekter</i>	11
3.2.3. <i>Videreførte Vandplan1 (VP1) indsatser</i>	12
3.2.4. <i>Forundersøgelsesprojekter</i>	13
3.2.5. <i>Vurdering af ansøgning om forundersøgelse</i>	14
3.2.6. <i>Krav til indholdet af forundersøgelsen</i>	15
3.2.7. <i>Gennemførelsesprojekter</i>	16
3.2.8. <i>Krav til ansøgning om gennemførelse</i>	16
3.2.9. <i>Vurdering af ansøgning om gennemførelse</i>	17
.....	19
3.2.10. <i>Arkæologiske forundersøgelser</i>	19
3.2.11. <i>Detailprojektering</i>	19
3.2.12. <i>Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'</i>	21
4. HVOR MEGET KAN DU FÅ I TILSKUD?	22
4.1. EGENFINANSIERING VED PROJEKTÆNDRINGER.....	22
4.1.1. <i>Andre tilskud</i>	23
5. VANDOMRÅDER	23
5.1. VANDOMRÅDE	23
5.2. HVORDAN UDREGNES VANDOMRÅDETS REFERENCEVÆRDI FOR ET VANDLØBSRESTAURERING EHFF PROJEKT?	24
5.3. EKSEMPLER PÅ FASTSÆTTELSE AF VANDOMRÅDETS REFERENCEVÆRDI	25
5.4. HVIS DER TIDLIGERE ER OPNÅET TILSAGN TIL EN VP 1 INDSATS I VANDOMRÅDET	26
5.5. OPDELING AF VANDOMRÅDER:	27
5.6. FLERE VANDOMRÅDER PR. ANSØGNING:	27
6. VIGTIG INFORMATION: HVILKE UDGIFTER KAN DU FÅ TILSKUD TIL, OG HVILKE KAN DU IKKE?.....	30
6.1. HVILKE UDGIFTER KAN DU FÅ TILSKUD TIL?	30
6.1.1. <i>Oversigt over tilskudsberettigede udgifter</i>	30
6.1.2. <i>Følgende poster fratrækkes de tilskudsberettigede udgifter</i>	30
6.1.3. <i>Tilskud til nødvendige og direkte relaterede udgifter</i>	31
6.1.4. <i>Løn til tilsagnshavers personale</i>	31
6.1.5. <i>Arkæologiske forundersøgelser</i>	31
6.1.6. <i>Rejseudgifter</i>	31
6.1.7. <i>Konsulentbistand</i>	32
6.1.8. <i>Udstyr og materialer</i>	32
6.1.9. <i>Overhead</i>	32

6.1.10.	<i>Leje og leasing</i>	32
6.1.11.	<i>Forplejning, f.eks. ved kurser</i>	32
6.1.12.	<i>Valutagebyrer</i>	33
6.1.13.	<i>Indtægter i projektet</i>	33
6.2.	SÆRLIGT OM LØN TIL PERSONALE	33
6.2.1.	<i>Løn kategorier, timesatser og årsløn</i>	33
6.2.2.	<i>Overhead</i>	35
6.2.3.	<i>Personalets arbejdsopgaver og tidsforbrug i projektet</i>	35
6.2.4.	<i>Timeregnskab</i>	35
6.2.5.	<i>Lønsedler</i>	36
6.3.	BEREGNING AF DIREKTE PERSONALEOMKOSTNINGER MED FAST TAKST	36
6.4.	HVILKE UDGIFTER KAN DU IKKE FÅ TILSKUD TIL.....	36
6.4.1.	<i>Almindelige driftsudgifter</i>	37
6.4.2.	<i>Udgifter, der vedrører aktiviteter, som du er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning</i>	37
6.5.	NATURALYDELSER	38
7.	NÅR DU VIL SØGE OM TILSKUD	39
7.1.	ANSØGNINGSFRIST	39
7.2.	HVORDAN SØGER DU OM TILSKUD	39
7.3.	DIN ANSØGNING SKAL INDEHOLDE	39
7.3.1.	<i>Nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder</i>	40
7.4.	KVITTERING FOR MODTAGELSE AF ANSØGNING	40
7.5.	PRIORITERING AF PROJEKTER OG POINTSYSTEM	40
7.6.	AFGØRELSE OG SVARPROCES	41
7.6.1.	<i>Sagsbehandlingstid</i>	41
7.6.2.	<i>Tilsagn</i>	41
7.6.3.	<i>Afslag</i>	41
7.7.	HVORNÅR MÅ DU PÅBEGYNDTE PROJEKTET?	41
7.8.	DET FORPLIGTER DU DIG TIL	41
7.8.1.	<i>Generelle tilsagnsbetingelser</i>	41
7.8.2.	<i>Administrativ, finansiel og operationel kapacitet</i>	42
7.9.	OPLYSNINGSPLIGT	43
7.9.1.	<i>Særskilt regnskabssystem eller særlig regnskabskode</i>	43
7.9.2.	<i>Tilladelser fra offentlige myndigheder</i>	43
7.9.3.	<i>Hvis betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt</i>	43
8.	VIGTIG INFORMATION: UDGIFTERNES RIMELIGHED, "TO TILBUD" OG UDBUD	44
8.1.	UDGIFTERNES RIMELIGHED	44
8.1.1.	<i>Udgifter over 50.000 kr.</i>	44
8.1.2.	<i>Hvis der kun findes én udbyder/leverandør/konsulent</i>	45
8.1.3.	<i>Udgifter på og under 50.000 kr.</i>	45
8.1.4.	<i>Udgifter til konsulentbistand</i>	45
8.1.5.	<i>Handel mellem afhængige parter/armslængdeprincippet</i>	46
8.2.	KRAV TIL ET TILBUD	46
8.2.1.	<i>Sammenlignelige tilbud</i>	46
8.3.	UDBUDSREGLER.....	47
8.3.1.	<i>Send dokumentation med udbetalingsanmodningen</i>	48
8.3.2.	<i>Opbevar dokumentationen</i>	49
8.3.3.	<i>Særligt om totalentrepriser</i>	49
8.3.4.	<i>Særligt om kunstig opdeling</i>	49
8.3.5.	<i>Særligt om udvidet kontrakt</i>	49
8.3.6.	<i>Særligt om projektet som del af en større entreprise</i>	49
8.3.7.	<i>Nedsættelse</i>	50
8.3.8.	<i>Reglerne</i>	51
9.	UNDER PROJEKTET: INFORMATION OM PROJEKTPERIODEN	51

9.1.	PROJEKTPERIODEN	52
9.2.	SKILTNING OG INFORMATION OM TILSKUDET	52
9.3.	HVIS DU ØNSKER AT ÆNDRE ELLER OVERDRAGE DIT PROJEKT	53
9.3.1.	<i>Forlængelse af projektperioden</i>	54
9.3.2.	<i>Ændring af projektindholdet</i>	54
9.3.3.	<i>Ændring af budgettet</i>	54
9.3.4.	<i>Overdragelse af tilsagn</i>	55
10.	EFTER PROJEKTET: UDBETALING, KONTROL OG OPRETHOLDELSE	56
10.1.	AFSLUTNING AF DIT PROJEKT	56
10.1.1.	<i>Slutrapport</i>	56
10.1.2.	<i>Udtalelse fra Miljøstyrelsen</i>	57
10.1.3.	<i>Information om skiltning</i>	57
10.2.	UDBETALING AF TILSKUD	57
10.2.1.	<i>Rater</i>	57
10.2.2.	<i>Udbetalingsskema</i>	57
10.2.3.	<i>Udbetaling tilskud til løn til medarbejdere</i>	58
10.2.4.	<i>Fuld bilagskontrol</i>	58
10.2.5.	<i>Krav til faktura</i>	58
10.2.6.	<i>Modregning</i>	58
10.2.7.	<i>NemKonto</i>	58
10.2.8.	<i>Indberetning af tilskud til Skattestyrelsen</i>	58
10.3.	OPRETHOLDELSE AF DIT PROJEKTET	58
10.4.	SKRIFTLIGT OG ELEKTRONISK MATERIALE	59
10.5.	FAKTURAER OG BETALINGSDOKUMENTATION	59
10.5.1.	<i>Udstyr</i>	59
10.5.2.	<i>Skriftligt og elektronisk materiale</i>	59
10.6.	HVIS DU ØNSKER AT OPGIVE PROJEKTET	59
10.7.	EVALUERING EFTER PROJEKTETS AFSLUTNING	59
10.8.	KONTROL	60
10.9.	BORTFALD AF TILSAGN OG TILBAGEBETALING ELLER NEDSÆTTELSE AF TILSKUD	60
10.9.1.	<i>For sen afslutning af projektet</i>	60
10.9.2.	<i>For sen ansøgning om slutudbetaling</i>	61
10.9.3.	<i>Ved manglende overholdelse af forpligtelsen om at holde bilag og anden dokumentation tilgængelig i mindst 5,5 år fra datoen for slutudbetaling, kræver vi ved den første fysiske kontrol, hvor forseelsen konstateres, tilbagebetaling af tilskud svarende til 1 % dog maksimalt 50.000 kr. af det udbetalte tilskud. Udbetaling på uretmæssigt grundlag</i>	61
11.	YDERLIGERE OPLYSNINGER	62
11.1.	LOVGRUNDLAG	62
11.2.	STRAFFEBESTEMMELSER	63
11.2.1.	<i>Svindel med tilskudsberettigelse eller brug af tilskud</i>	63
11.3.	FORCE MAJEURE	63
11.4.	KOMMUNIKATION MED FISKERISTYRELSEN	64
11.4.1.	<i>Sikker post</i>	64
11.4.2.	<i>Hvis du vil klage</i>	64
11.5.	FISKERISTYRELSENS BRUG AF DATA	64
11.5.1.	<i>Offentliggørelse, bl.a. på internettet</i>	64
12.	STIKORDSREGISTER	68

1. Velkommen

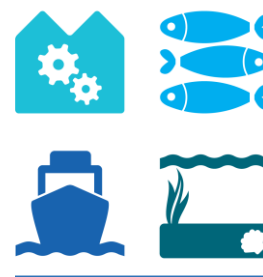
Denne vejledning skal du bruge, når du ønsker at søge om tilsagn under ordningen Vandløbsrestaurering EHFF 2020. Her finder du oplysninger om tilskudsordningens formål, hvem der kan søge, hvad du kan søge til, hvordan du gør, og om de forskellige betingelser der findes for at få tilskud.

Der findes desuden en vejledning om udbetaling af tilskud under ordningen, som du skal bruge, når du skal søge om at få udbetalt tilskud, som du har fået tilsagn om. Det er en god idé også at læse udbetalingsvejledningen, når du søger tilsagn om tilskud.

Alle vejledninger findes i [Tilskudsguiden](#) på Fiskeristyrelsens hjemmeside fiskeristyrelsen.dk under Vandløbsrestaurering EHFF 2020 ordningen.

Tilskudsordningen Vandløbsrestaurering EHFF 2020 er en del af det danske hav- og fiskeriudviklingsprogram 2014-20, der overordnet set har til formål at medvirke til at indfri EU2020-målene om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Det vil ske gennem fremme af en fiskeripolitik, der balancerer hensyn til miljø, natur og behov for vækst og beskæftigelse i fiskeri og akvakultur.

HAV & FISK

1.1. Oversigt over vejledningens kapitler

FIGUR 1. Et overblik over hvilke kapitler, der er relevante for dit projekts forskellige faser. Eksemplet i figuren har taget udgangspunkt i, at tilsagnet tildeles 1. maj 2020 med en projektperiode på hhv. 1 år for forundersøgelser og knap 3 år for gennemførelsesprojekter, da alle EHFF projekter skal være udbetalt ved udgangen af 2023.

2. Om ordningen

Fiskeristyrelsen administrerer ordningen og træffer afgørelse om tildeling af tilskud.

Fiskeristyrelsen modtager ansøgninger om tilsagn om tilskud på kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF. Miljøstyrelsen vurderer om projektet opfylder ordningens faglige kriterier, prioriterer og indstiller projekterne. Fiskeristyrelsen laver en legalitetsbehandling og træffer afgørelse om tildeling af tilskud efter indstilling fra Miljøstyrelsen.

Ordningen finansieres delvist af midler fra den Europæiske Hav- og Fiskerifond og delvist af nationale midler. Af den afsatte ramme vedrører netto 10 mio. kr. midler fra fiskeplejeindsatsen til vandløbsrestaurering.

Al skriftlig kommunikation med Fiskeristyrelsen i forbindelse med tilskud under vandløbsrestaurering EHFF ordningen skal ske via sikker e-mail til Fiskeristyrelsen CVR. Nr. 39097176.

2.1. Formålet med ordningen

Formålet med tilskud under ordningen Vandløbsrestaurering EHFF, er at bidrage til genopretning af gydepladser og passager for fisk og at forbedre forholdene for flora og fauna i øvrigt for omkostningseffektivt at sikre det fastlagte miljømål i konkrete vandområder.

Fiskeristyrelsen giver tilskud til fysiske forbedringer i vandløb, der genskaber mere naturlige vandløb uden spærringer og med større fysisk variation. Et vandløbsrestaurering EHFF projekt foregår ved at restaurere vandløbsstrækninger (fremover kaldet vandområder) ved brug af et antal af følgende restaureringer:

- 1) Mindre strækningsbaserede restaureringer, f.eks. udlægning af groft materiale, træplantning eller hævning af vandløbsbund.
- 2) Større strækningsbaserede restaureringer, f.eks. genslyngning eller åbning af rørlagte strækninger.
- 3) Punktbaserede restaureringer, f.eks. fjernelse af fysiske spærringer, som muliggør vandrende fisk og anden akvatisk faunas passage i vandløbene, etablering af sandfang eller okkerrensingsanlæg, der forbedrer miljøtilstanden på nedstrøms strækninger.

Vi kan give tilsagn om tilskud til:

- 1) Forundersøgelse af et projekt vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.
- 2) Gennemførelse af et projekt vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.

Du kan læse mere om, hvilke projekter du kan få tilskud til i afsnit 3.2.

2.2. Særligt fokus i 2020

Det er med den politiske aftale af 6. november 2014 om EHFF-programmet for 2014-2020 besluttet, at Hav- og Fiskerifonden medfinansierer aktiviteter relateret til EU's Vandrammedirektiv og Prioritised Action Framework for Natura 2000, der skal sikre god økologisk tilstand i det akvatiske miljø.

2.3. Nyt siden sidste runde af ordningen

I dette afsnit kan du læse om de væsentlige ændringer af reglerne ift. sidste runde, som var i 2019.

Afslutning af programperiode

Det nuværende Hav- og Fiskeriudviklingsprogram 2014-2020 (EHFF) afsluttes formelt set i år. Afslutningen af programmet indebærer, at alle EHFF-programmets tilskudsmidler skal være hjemtaget fra EU-Kommissionen senest ved udgangen af 2023. EHFF-midler, der ikke er hjemtaget fra EU ved udgangen af 2023 falder bort og kan ikke udbetales til Danmark. For at sikre, at Danmark kan sørge for rettidig hjemtagning og dermed ikke går glip af EHFF-midler, skal alle vandløbsrestaurering-EHFF projekter, der har fået EHFF-tilskud, være afsluttet senest 1. kvartal 2023. Dette medfører, at der på EHFF-tilskudsordningen vandløbsrestaurering EHFF ikke vil blive givet tilsagn til projektperioder længere end 1. kvartal 2023 samt, at der ikke kan gives projektførelser til vandløbsrestaurering EHFF projekter ud over 1. kvartal 2023.

Miljøstyrelsens nationale tilskudsordning til vandløbsrestaurering

Miljøstyrelsen har i 2020 åbnet en national tilskudsordning til vandløbsrestaurering, der har det overordnede formål at medvirke til at indfri de konkrete miljømål, der er fastsat for vandområder i vandområdeplanerne. Der kan således søges om tilskud til projekter, der udmønter visse mindre indsatser i planernes indsatsprogram, jf. bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Ordningen er afgrænset til at omfatte vandområder, der:

- 1) alene indeholder indsatser bestående af mindre strækningbaserede restaureringer i type 1 vandløb,
- 2) alene indeholder indsatsen fjernelse af fysiske spærringer beliggende i type 1 vandløb, eller
- 3) indeholder indsatser bestående af mindre strækningbaserede restaureringer i kombination med indsatsen fjernelse af fysiske spærringer i type 1 vandløb.

Der kan ikke længere søges om tilskud til ovenstående typer af vandområder under EHFF-tilskudsordningen for vandløbsrestaurering (dvs. tilskudsordningen, som er beskrevet i nærværende vejledning).

[Link til national tilskudsordning.](#)

Ændringer i vejledningens opbygning og layout

Der er lavet ændringer i vejledningens layout og opbygning. Vejledningen er nu opbygget så den i følger den kronologiske rækkefølge, som en ansøger gennemgår i en ansøgningsproces og er inddelt i tre faser, som projektet gennemgår: "Før projektet", "Under projektet" og "Efter projektet". Derudover er der tilføjet figurer, der illustrerer tidslinjer og vigtige datoer, ansøgere skal være opmærksomme på i de forskellige faser. Det er derfor muligt i højere grad at bruge vejledningen som et opslagsværk. Der er desuden tilføjet en oversigt over figurer og et mindre stikordsregister bagerst i vejledningen.

Håndtering af målopfyldelse uden gennemførelse af den fastsatte indsats

Der kan kun søges midler til restaurering i et målsat vandområde, hvis der ikke er konstateret god eller høj økologisk tilstand på den pågældende strækning. Dette baserer sig på den nyeste viden, som kommunen er i besiddelse af, og Miljøstyrelsen tager udgangspunkt i de data, der er udarbejdet i forbindelse med basisanalysen 2019.

Hvis der, jf. basisanalysen for vandområdeplanerne 2021-2027, er målopfyldelse i et vandområde, er det ikke muligt at opnå tilsagn til strækningbaserede indsatser i det pågældende vandområde. Dette gælder også, hvis der er ukendt status for en eller flere af kvalitetselementerne (smådyr, fisk og planter) i pågældende vandområde. Dette gælder både

den hidtidige vandløbsrestaureringsordning og den nye nationale vandløbsrestaureringsordning.

Kommunen skal i et sådant tilfælde orientere Miljøstyrelsen om, at vandområdet har målopfyldelse, hvorefter Miljøstyrelsen efter verificering kan meddele fritagelse for at gennemføre den fastsatte indsats. En sådan orientering skal sendes til Miljøstyrelsen.

[MiljøGIS for grunddata til vandområdenes tilstand kan findes her](#), hvor samlet økologisk tilstand findes i temavælgeren: 'Basisanalyse – Tilstandsvurdering' -> 'Vandløb' -> 'Samlet. Økologisk tilstand eller potentiale. Vandløb'.

Hvis der konstateres fejl i den samlede målopfyldelse fra basisanalysen, bedes kommunen ligeledes orientere Miljøstyrelsen om dette, således Miljøstyrelsens datagrundlag kan forbedres.

Fra første ansøgningsrunde i 2020 vil det være muligt at søge samlet om op til 5 vandområder pr. ansøgning. Omkostningseffektiviteten vurderes samlet ud fra summen af de enkelte vandområders referenceværdi.

2.4. Indsatsområder

Ordnningen er sat op med to slags projekter, der overordnet skal restaurere vandområdet. Du skal placere dit projekt i ét af de to projekter. De to projekters formål og projekternes indhold er illustreret i Figur 2.

Projekt type	1) Forundersøgelse	2) Gennemførelse
Formål	Et projekt skal redegøre for, hvordan vandløbsrestaureringen forventes at kunne bidrage til ordningens formål, samt hvordan projektet forventes at kunne blive gennemført, og om det vil leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen. Forundersøgelsen skal end-videre belyse relevante forhold vedrørende prioriteringskriterierne i kriteriebekendtgørelsen.	Tilskud til gennemførelse af vandløbsrestaurering kan kun omfatte projekter, der lever op til bestemmelserne i kriteriebekendtgørelsen.
De strækings- og punktbaserede restaureringer inddeles i følgende grupper og typer	<p>Et vandløbsrestaureringsprojekt består af et vandområde med et antal strækingsbaserede og/eller punktbaserede restaureringer. En ansøgning om tilskud til forundersøgelse eller gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt skal som udgangspunkt indeholde <u>alle</u> restaureringer inden for et vandområde, inkl. punktbaserede restaureringer, der har til formål at forbedre forholdene inden for vandområdet, men som kan være fysisk beliggende uden for vandområdet. De strækingsbaserede og punktbaserede restaureringer inddeles i følgende grupper og typer:</p> <p>Mindre strækingsbaserede restaureringer:</p> <ol style="list-style-type: none"> Udlægning af groft materiale. Udlægning af groft materiale og træplantning. Udskiftning af bundmateriale. Hævning af vandløbsbund uden genslyngning. Etablering af træer langs vandløb. <p>Større strækingsbaserede restaureringer:</p> <ol style="list-style-type: none"> Genslyngning. Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og genslyngning. Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale. <p>Punktbaserede restaureringer:</p> <ol style="list-style-type: none"> Fjernelse af fysiske spærringer. Sandfang. Okkerrensingsanlæg. 	

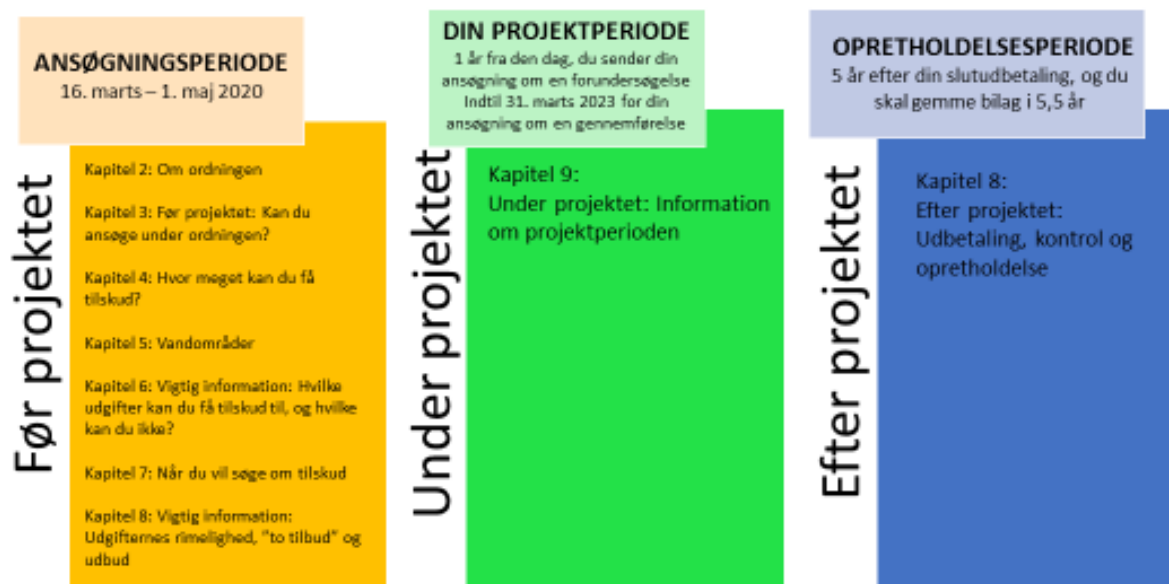
FIGUR 2. De to projekttyper under ordningen.

2.5. Afsatte midler

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres ordningens indikative økonomiske rammer på Miljøstyrelsens hjemmeside vandprojekter.dk

2.6. Vigtige perioder for dit projekt

Nedenfor i Figur 3 kan du se en oversigt over de tre faser, som dit projekt går igennem, og hvilke kapitler i denne vejledning, der er relevante for de tre perioder. Du kan læse mere om hvilke ting og frister, du skal være opmærksom på i de forskellige kapitler.

FIGUR 3. Overblik over vigtige datoer i et projekts levetid – fra før du ansøger til projektet afsluttes.

3. Før projektet: Kan jeg ansøge under ordningen?

I dette kapitel kan du læse om hvem, der kan ansøge under ordningen, hvilke projekter der er tilskudsberettigede, hvor stort et tilskud et projekt kan opnå, og hvordan dit projekt kan finansieres.

3.1. Hvem kan søge om tilskud

Tilsagn om tilskud kan gives til følgende:

- Kommuner

I de tilfælde, hvor et projekt omfatter vandløbsrestaurering EHFF i flere kommuner, vælges én kommune som projektansvarlig og ansøger. Denne kommune vil blive tilsagnshaver og skal opfylde forpligtelserne i tilsagnet.

Med hensyn til kommunernes forpligtigelse til at gennemføre restaureringerne fastsat i indsatsbekendtgørelsen henvises til [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

3.1.1. Tilsagnshaver

Tilsagnshaver er den, der:

- Søger om tilsagn om tilskud.
- Modtager tilsagnet.
- Er ansvarlig for, at projektet gennemføres.
- Afholder udgifterne i projektet, dvs. modtager fakturaer fra leverandører.
- Betaler udgifterne i projektet.
- Søger om udbetaling af tilskud.
- Modtager tilskuddet.

3.2. Hvilke projekter kan du få tilskud til – og hvilke kan du ikke?

I dette afsnit kan du læse om, hvilke projekter vi giver tilskud til, og hvilke krav der er til projekterne. Tilskudsordningen støtter fysiske forbedringer i vandløb, der genskaber mere naturlige vandløb uden spærringer og med større fysisk variation. Et vandløbsrestaurering-EHFF projekt foregår ved at restaurere vandområder ved brug af et antal af følgende restaureringer:

- 1) Mindre strækningsbaserede restaureringer, f.eks. udlægning af groft materiale, træplantning eller hævning af vandløbsbund.
- 2) Større strækningsbaserede restaureringer, f.eks. genslyngning eller åbning af rørlagte strækninger.
- 3) Punktbaserede restaureringer, f.eks. fjernelse af fysiske spærringer, som muliggør vandrende fisk og anden akvatisk faunas passage i vandløbene, etablering af sandfang eller okkerrensingsanlæg, der forbedrer miljøtilstanden på nedstrøms strækninger.

Det vil dog ikke være muligt at søge om tilskud til projekter i vandområder som:

- 1) alene indeholder indsatser bestående af mindre strækingsbaserede restaureringer i type 1 vandløb,
- 2) alene indeholder indsatsen fjernelse af fysiske spærringer beliggende i type 1 vandløb, eller
- 3) indeholder indsatser bestående af mindre strækingsbaserede restaureringer i kombination med indsatsen fjernelse af fysiske spærringer i type 1 vandløb.

Årsagen til at de mindre strækingsbaserede restaureringer og spærringer i typologi 1-vandløb ikke længere kan søges under denne ordning, er at disse nu kan søges via den nationalt finansierede vandløbsrestaureringsordning. Se mere her: <https://mst.dk/naturvand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/vandloebrestaurering-national-ordning/>

Vi kan give tilsagn om tilskud til:

- 1) Forundersøgelse af et projekt vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.
- 2) Gennemførelse af et projekt vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.

De tre slags restaureringer er beskrevet i afsnit 0 - 3.2.7. Kravene til indholdet i projekterne i de forskellige restaureringer er beskrevet.

Udover disse krav til projekterne, som er beskrevet i dette afsnit, kan du læse uddybende om de krav, der er til dig, der ansøger om tilsagn til tilskud i afsnit 7.8.

Du kan desuden læse nærmere i de forordninger og direktiver, der er angivet i fodnoterne 2-6 på side 13.

3.2.1. Krav til alle projekter

Et vandløbsrestaurering EHFF projekt består af et vandområde med et antal strækingsbaserede og/eller punktbaserede restaureringer¹. En ansøgning om tilskud til forundersøgelse eller gennemførelse af et vandløbsrestaurering EHFF projekt, der har til formål at forbedre forholdene inden for vandområdet, skal som udgangspunkt indeholde alle restaureringer inden for et vandområde². Punktbaserede restaureringer i form af sandfang og okkerrensingsanlæg kan dog være fysisk beliggende uden for vandområdet.

3.2.2. Projekter

De strækingsbaserede og punktbaserede restaureringer inddeles i følgende grupper og typer:

Mindre strækingsbaserede restaureringer:

- a) Udlægning af groft materiale.
- b) Udlægning af groft materiale og træplantning.
- c) Udsiftning af bundmateriale.
- d) Hævning af vandløbsbund uden genslyngning.
- e) Etablering af træer langs vandløb.

Større strækingsbaserede restaureringer:

- a) Genslyngning.
- b) Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og genslyngning.
- c) Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale.

¹ Restaureringerne er vedtaget i bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter med hjemmel i § 7, stk. 1 og § 19, stk. 1 i lov om vandplanlægning (Vandområdeplaner 2015-2021).

² Jf. kriteriebekendtgørelsen.

Punktbaserede restaureringer:

- a) Fjernelse af fysiske spærringer³.
- b) Sandfang.
- c) Okkerrensingsanlæg.

Udskiftning af virkemidler

Det vil være muligt at anmode om at udskifte de strækningsbaserede restaureringer eller punktbaserede restaureringer, der er angivet i vandområdeplanen for hvert vandområde. Det er dog kun muligt at udskifte et virkemiddel til et andet virkemiddel, hvis udskiftningen ikke medfører en øget referenceværdi.

Se mere angående [udskiftning af virkemidler på Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Kombination af restaureringer på samme fysiske beliggenhed

Det er i visse tilfælde muligt at anlægge flere VP2-restaureringer på samme fysiske beliggenhed i vandløbsrestaurering EHFF projekterne. Kombinationsmulighederne fremgår af afsnit 37. *Bilag 1*, tabel 2.

Sammenlægning og opdeling af vandområder:

Jf. Kriteriebekendtgørelsen er der mulighed for både at søge tilsagn til en del af et vandområde og, at søge samlet om flere vandområder.

En ansøgning om delstrækning af et vandområde, kan forekomme, når et vandområde strækker sig over flere kommuner, eller hvis der i vandområdet er flere større spærringer i forbindelse med dambrug, vandkraftværker, vandmøller eller lignende, og det ikke er muligt at fjerne alle spærringer på en gang (se mere herom i kapitel 10).

Det er muligt, at søge om op til 5 vandområder samlet i én ansøgning om enten forundersøgelse eller etablering. I det tilfælde tages der udgangspunkt i en samlet omkostningseffektivitet baseret på summen af de enkelte vandområders referenceværdi (se mere herom i kapitel 10).

Kommunal egenfinansiering:

Tilskud til kommunale projekter for vandløbsrestaurering EHFF er forudsat fuldt finansieret via tilskudsordningen. Det er således ikke forudsat, at kommuner selv skal bidrage til finansiering af projekter.

Skulle der under den fysiske gennemførelse af et projekt, alligevel opstå en uforudsigelig udgift, der ikke kan finansieres inden for tilsagnsbeløbet, og som kommunen derfor selv må finansiere, søges der om en budgetændring hos Fiskeristyrelsen. I forbindelse med behandling af ændringsansøgningen bliver omkostningseffektiviteten for projektet revurderet på grundlag af det ændrede samlede beløb, i forhold til kriteriebekendtgørelsens bestemmelser herom. Et samlet beløb (tilskud og egenfinansiering) på mere end 1,5 gange den vejledende referenceværdi kan anses som omkostningseffektivt, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at beløbet står i rimeligt forhold til projektets indhold og effekt. Det opnåede tilsagnsbeløb kan dog ikke forhøjes.

3.2.3. Videreførte Vandplan1 (VP1) indsatser

Der er videreført en række indsatser fra første vandplanperiode (VP1) til vandområdeplan 2015-2021 (VP2). Nogle af indsatserne er alene videreført af hensyn til at sikre den juridiske

³ Hvis projektet vedrører fjernelse af spærringer, kan der kun gives tilsagn til udpegede spærringer, som fremgår af MiljøGIS VP2, under temalaget "Indsats. Fjernelse af fysiske spærringer". Opstrømslængde til spærringer aflæses i informationsfunktionen i MiljøGIS.

forpligtelse til at gennemføre dem. Det omfatter indsatser, som har fået tilsagn om tilskud til forundersøgelse eller gennemførelse, men som endnu ikke er afsluttet.

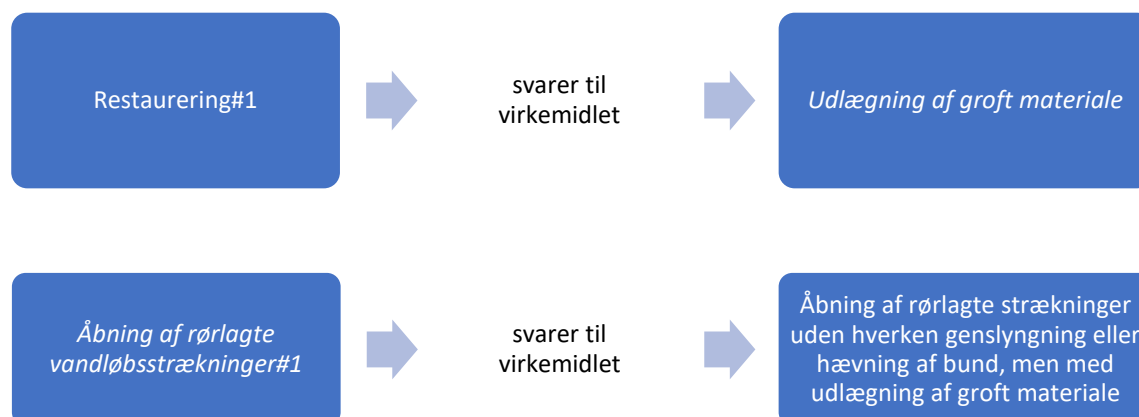
Første planperiode omfattede virkemidlerne *Udlægning af gydegrus og sten, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger* og *Fjernelse af fysiske spærringer*.

Alle restaureringer, der er videreførte indsatser fra VP1, er i indsatsprogrammets bilag 1 anført med et hævet 1-tal efter restaureringerne i et givent vandområde, eller i MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 med #1, se eksempel herunder:

- Udlægning af groft materiale, etablering af sandfang samt fjernelse af fysiske spærringer¹.
- Genslyngning, udlægning af groft materiale sammen med etablering af træer, restaurering#1.

I anden planperiode er VP1-overførte indsatser vedrørende *Udlægning af gydegrus og sten* navngivet *restaurering#1*. *Restaurering#1* svarer til VP2-virkemidlet *Udlægning af groft materiale* og kriterier, der gælder for VP2-virkemidlet, gælder også for VP1-virkemidlet.

VP1-virkemidlet *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger* har beholdt sit navn i VP2, med hævet 1-tal eller #1, dvs. *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger#1*. *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger#1* svarer til VP2-virkemidlet *Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale (=smårestaurering)* og kriterier, der gælder for VP2-virkemidlet, gælder også for VP1-virkemidlet.

I de tilfælde, hvor et vandområde alene omfatter den strækningsbaserede indsats *Restaurering#1*, (evt. i kombination med punktbaserede restaureringer), er kommunerne alene forpligtet til at gennemføre de videreførte strækningsbaserede indsatser i den udstrækning, de var fastlagt i vandplanerne for første planperiode (VP1). Det betyder, at referenceværdien udregnes på baggrund af den længde, der skulle ske en *Restaurering #1*. Der henvises i den forbindelse til MiljøGIS for VP1 under temabjælken "Tilskud til vandløbsrestaurering EHFF 2015/2016". [Link til MiljøGIS for VP1 findes her](#).

Er der i vandområdet også udpeget VP2-strækningsbaserede indsatser, så kan hele vandområdets længde indgå i udregningen af referenceværdien. Se evt. mere i MSTs "Faktaark om VP1 i VP2" [under vandløbsrestaurering EHFF](#).

3.2.4. Forundersøgelserprojekter

Tilskud til forundersøgelse af vandløbsrestaurering EHFF kan kun omfatte projekter, der lever op til bestemmelserne i kriteriebekendtgørelsen.

En forundersøgelse skal redegøre for, hvordan vandløbsrestaurering EHFF forventes at kunne bidrage til ordningens formål, samt hvordan projektet forventes at kunne blive gennemført, og om det vil leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen. Forundersøgelsen skal endvidere belyse relevante forhold vedrørende prioriteringskriterierne i kriteriebekendtgørelsen.

Det er dog ikke et krav, at kommunen udarbejder en forundersøgelse, inden der søges om etablering af det samme projekt. Hvis kommunen i forvejen er i besiddelse af relevante og fyldestgørende projektoplysninger, der muliggør en gennemførelsesansøgning, vil det ikke være nødvendigt at udarbejde en forundersøgelse. Vær opmærksom på, om alle kriterier for etablering faktisk er belyst og indeholder alle de informationer, der er nødvendige for at søge om tilskud til gennemførelse af projektet.

Inden du påbegynder forundersøgelsen, bør du besigtige vandområdet, for at dit grundlag for at fastsætte prisen for forundersøgelsen bliver forbedret. Hvis en spærring eller rørlægning ikke eksisterer eller formodes at ligge et andet sted end angivet i MiljøGIS for vandområdeplanerne, kontaktes Miljøstyrelsen (mail til vandprojekter@mst.dk), inden projektet iværksættes/ansøges for bekræftelse af spærringens/rørlægningens placering.

Forundersøgelsen skal angive, hvilke vandløbsrestaureringer inden for et vandområde, projektet har til formål at undersøge med henvisning til ID nr. af vandområdet og eventuelle spærringer, som findes i [MiljøGIS VP2](#), under temalagene:

- "VP2 – indsatsprogram", hvor der vælges alle relevante restaureringer.
- "VP2 – Vandområdenes afgrænsning og typologi" → "Vandområder, Vandløb" hvor der kan findes yderligere oplysninger om ID nr. og afgrænsninger på vandområder.

På Miljøstyrelsens hjemmeside kan findes [en vejledning i fremsøgning af de relevante vandområder](#) (GIS-vejledning til "MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021").

3.2.5. Vurdering af ansøgning om forundersøgelse

Miljøstyrelsen vurderer ansøgninger om tilskud til forundersøgelse efter følgende kriterier i kriteriebekendtgørelsen:

1. Ansøgningen vedrører ét vandområde (dog jf. punkt 2 og 3) og skal indeholde alle de indsatser, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer^{4,5} inkl. evt. punktbaserede restaureringer.
2. Et vandområde kan dog deles i to strækninger, hvis vandområdet strækker sig over flere kommuner, eller hvis vandområdet indeholder fjernelse af spærringer ved dambrug, vandkraftværker, vandmøller, der naturligt vil virke som en opdeling af et vandområde (se mere herom i det følgende). Et vandområde kan også deles op i to, hvis det dækker en samlet vandløbsstrækning på mere end 10 km.
3. Det er muligt at søge om flere vandområder (maksimalt fem) samlet i én ansøgning. I det tilfælde tages der udgangspunkt i en samlet omkostningseffektivitet baseret på summen af de enkelte vandområders referenceværdi.
4. Forundersøgelsen er omkostningseffektiv jf. de vejledende referenceværdier i kriteriebekendtgørelsen. Et ansøgt beløb til forundersøgelse på mere end 1,5 gange referenceværdien anses ikke for omkostningseffektivt (se mere under punktet *Omkostningseffektivitet og 'Betydelig effekt'* i dette afsnit).

⁴ Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter udstedt med hjemmel i § 19, stk. 1, i lov om vandplanlægning.

⁵ Hvis projektet vedrører fjernelse af spærringer, kan der kun gives tilsagn til udpegede spærringer, som fremgår af MiljøGIS VP2, under temalaget "Indsats. Fjernelse af fysiske spærringer".

5. Forundersøgelsen skal gøre det muligt at vurdere, om projektet vil opfylde kriterierne i kriteriebekendtgørelsen.

3.2.6. Krav til indholdet af forundersøgelsen

Forundersøgelsen skal indeholde:

- Budgetoverslag for gennemførelse af det samlede vandløbsrestaurering EHFF projekt.
- Oplysninger om projektets samlede finansiering.
- Fastsættelse og vurdering af projektets samlede referenceværdi og omkostningseffektivitet.
- En redegørelse om, hvilke vandløbsrestaureringer, projektet har til formål at gennemføre i vandområderne med reference til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
- En overordnet redegørelse om de anlægstekniske muligheder eller et detailprojekt med beskrivelse af, hvordan projektet lever op til kriterierne, herunder:
 - Information om sammensætningen af det fremtidige bundsubstrat, dvs. komponenter - f.eks. dødt ved, sten og grus, herunder kornstørrelse og blandingsforhold.
 - Brinkanlæg ved etablering af nye vandløbsstrækninger.
 - Faldet på nye vandløbsstrækninger.
 - Genslyngningens meanderlængde på nye vandløbsstrækninger.
 - Maksimalvandføringen og tilpasning af sandfang ved etablering af sandfang.
 - Middelvandføringen og tilpasning af dimensionerne til middelvandføring ved etablering af okkerrensingsanlæg i forhold til opholdstiden.
 - Vandføring i omløbsstryg.
 - Vandløbsbundens kote på eksisterende og projekterede forhold og i forhold til terræn ved hævnning af vandløbsbund.
 - Træers art og placering ved etablering af træer.

For alle kriterier gælder det, at kommunen i forundersøgelsen skal forklare, hvis projektet ikke lever op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen.

Forundersøgelsesrapporten skal endvidere indeholde:

- Konsekvenserne af gennemførelse af vandløbsrestaurering EHFF projektet, herunder:
 - Hvorledes projektet sikrer en forbedring af tilstanden i vandløbet i henhold til de konkrete miljømål fastlagt i de statslige vandområdeplaner 2015-2021, herunder projektets konsekvenser for passage og/eller gyde- og opvækstforhold for fisk og/eller for anden akvatisk fauna og flora i vandløbet.
 - En oversigt over berørte lodsejere og deres holdning til projektet.
 - Beskrivelse af evt. afværgeforanstaltninger.
 - En oversigt over tekniske anlæg i projektområdet, og hvordan disse evt. påvirkes.
 - En beskrivelse af, om vandløbet er omfattet af handleplaner for truede fiskearter, eller om vandløbet ligger i et Natura 2000-område, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
 - En beskrivelse af muligheden for, at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen, hvis restaureringsprojektet berører dambrug.
 - Et kort eller tegning, der viser det nuværende og det projekterede fremtidige vandløbsforløb ved etablering af nye vandløbsstrækninger.
 - En oversigt over, hvilke regler gennemførelsen af projektet er omfattet af, og en vurdering af muligheden for at opnå de nødvendige myndighedstilladelser.

Ved lodsejerinddragelse bør inddragelsen ske så tidligt som muligt i processen, således at lodsejernes idéer og ønsker kan inddrages i det omfang, de er relevante i forbindelse med gennemførelsen af restaureringen og en omkostningseffektiv realisering af formålene hermed.

3.2.7. Gennemførelsesprojekter

Tilskud til gennemførelse af vandløbsrestaurering EHFF kan kun omfatte projekter, der lever op til bestemmelserne i kriteriebekendtgørelsen.

OBS! Hvis der er opnået tilsagn om tilskud til et forundersøgelingsprojekt, kan kommunen først søge om tilsagn til gennemførelse af det tilhørende gennemførelsesprojekt, når forundersøgelsen er afsluttet, og Miljøstyrelsen har fremsendt en udtalelse om gennemført forundersøgelse til kommunen.

3.2.8. Krav til ansøgning om gennemførelse

Ved ansøgning om gennemførelse skal du redegøre for, hvordan projektet vil leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen.

En ansøgning om gennemførelse skal indeholde:

- En redegørelse for, hvilke vandløbsrestaureringer i vandområdet/vandområderne, projektet har til formål at gennemføre, dvs.:
 - Alle fastlagte restaureringer i vandområdet/vandområderne. (okkerrensningsanlæg og sandfang kan dog etableres *uden for* vandområdet/vandområderne, læs mere om vandområder i afsnit 10. *Vandområder*).
 - Når projektet vedrører fjernelse af spærringer, kan der kun gives tilsagn til udpegede spærringer, som fremgår af [MiljøGIS VP2](#), under temalaget "Indsats. Fjernelse af fysiske spærringer".
- Henvisning til vandområdets/vandområdernes og eventuelle spærringers ID nr., som findes i [MiljøGIS VP2](#), under temalagene:
 - "VP2 – indsatsprogram", hvor der vælges alle relevante restaureringer.
- "VP2 – Vandområdernes ID-nummer, afgrænsning og typologi " En beskrivelse af, hvordan projektet sikrer en forbedring af forholdene for flora og fauna i vandløbet i henhold til det konkrete miljømål for vandområderne⁶, herunder:
 - Hvordan projektet vil medføre forbedret passage for vandrende fisk og/eller forbedrede opvækst- og gydeforhold for fisk og/eller forbedrede forhold for akvatiske flora og fauna i øvrigt.
 - Hvordan selve udførelsen af projektet underbygger den tilsigtede forbedring af forholdene i vandløbet⁷. Ved udlægning af groft materiale/sten- og gydegrus bør DTU-Aquas vejledning "Sådan laver man en gydebanke rigtigt" generelt følges, og størrelsen og mængden af sten skal tilpasses de naturgivne betingelser.
- En beskrivelse af selve anlægsprojektet.
- Ved anlæg af nye vandløbsstrækninger i forbindelse med fjernelse af spærringer eller genåbning af rørlagte strækninger beskrives fald og anlæg, samt om vandområdeplanernes kriterier til sikring af kontinuitet og om faunapassageudvalgets anbefalinger generelt er fulgt. Anbefalingerne kan findes som Faunapassageløsninger, notat (DTU Aqua 2010) i rullemenuen på [vandprojekter.dk](#).
- Beskrivelse af evt. afværgeforanstaltninger.
- Beskrivelse af tekniske anlæg i projektområdet, og hvordan disse påvirkes.
- En oversigt over berørte lodsejere og deres holdning til projektet.
- En oversigt over, hvilke regler gennemførelsen af projektet er omfattet af, og om de nødvendige myndighedstilladelser er opnået.
- Budget for etablering af projektet. Hvis prisen overstiger 1,5 x referenceværdien, anses gennemførelsesprojektet for ikke at være omkostningseffektivt (se dog punktet *Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'* i dette afsnit).
- Oplysninger om projektets samlede finansiering.

⁶ Jf. bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster

⁷ Jf. kriteriebekendtgørelsen.

- En beskrivelse af om vandløbet er omfattet af handleplaner for truede fiskearter, eller om vandløbet ligger i et Natura 2000-område, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- Hvis dambrug indgår i restaureringsprojektet, skal muligheden for at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen beskrives.

Hvis der er meddelt tilsagn om tilskud til forundersøgelse, skal forundersøgelsesrapporten vedlægges ansøgning om gennemførelse af vandløbsrestaurering EHFF projekt. Er der beskrevet flere mulige løsninger i forundersøgelsesrapporten, er det afgørende, at den valgte løsning er tydelig markeret og forklaret.

3.2.9. Vurdering af ansøgning om gennemførelse

Miljøstyrelsen vurderer ansøgninger om tilskud til gennemførelse efter følgende kriterier i kriteriebekendtgørelsen:

1. Projektet vedrører vandløbsrestaureringer inden for et vandområde, fastlagt i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer⁸. Projektet vedrører op til fem vandområder. Et vandområde kan også deles op i to, hvis det dækker en samlet vandløbsstrækning på mere end 10 km. Endvidere kan et vandområde deles op, hvis vandområdet strækker sig over flere kommuner, eller hvis vandområdet indeholder fjernelse af spærringer ved dambrug, vandkraftværker og/eller vandmøller, der naturligt vil virke som en opdeling af et vandområde (se mere herom i det følgende).
2. Det er muligt at søge om op til fem vandområder samlet i én ansøgning. I det tilfælde tages der udgangspunkt i en samlet omkostningseffektivitet baseret på summen af de enkelte vandområders referenceværdi.
3. Projektet er omkostningseffektivt. Et ansøgt beløb på mere end 1,5 gange referenceværdien for vandområdet anses ikke for omkostningseffektivt (se dog punktet *Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'* i dette afsnit).
4. Ved udlægning af groft materiale og udskiftning af bundmateriale skal materialet bestå af naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, sten og dødt ved.
5. Ved hævnning af vandløbsbunden uden genslyngning skal bunden hæves, således at bunden kommer tættere på terræn.
6. Ved åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og med genslyngning eller åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og med udlæg af groft materiale må brinkanlæg ikke være stejlere end 1:1,5. Faldet på strækningen skal være mindst 1 ‰ og højst 10 ‰.
7. Ved åbning af rørlagte strækninger uden hverken hævnning af bund eller genslyngning, men med udlægning af groft materiale, må brinkanlæg ikke være stejlere end 1:1,5. Faldet på strækningen skal være mindst 1 ‰ og højst 10 ‰.
8. Ved etablering af træer langs vandløb skal træerne plantes under kronekanten på brinken. Træerne skal være hjemmehørende, løvfældende arter, og de skal plantes i grupper.
9. Ved genslyngning skal vandløbet genslynges med en meanderlængde på mellem 10 og 14 gange vandløbets bredde. Faldet på vandløbet skal være mindst 1 ‰ og højst 10 ‰, og brinkanlæg må ikke være stejlere end 1:1,5.
10. Ved fjernelse af fysiske spærringer må faldet ikke overstige 10 ‰, og brinkanlæg må ikke være stejlere end 1:1,5. Ved etablering af omløbsstryg dimensioneres stryget således, at der opretholdes mindst 50 % af medianminimumsvandføringen i stryget samtidig med, at der ikke må fjernes mere end 50 % af medianminimumsvandføringen fra stryget.
11. Ved etablering af sandfang skal størrelsen af sandfanget være tilpasset maksimalvandføringen i vandløbet.

⁸ Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter udstedt med hjemmel i § 19, stk. 1, i lov om vandplanlægning

12. Ved etablering af okkerrensingsanlæg skal anlægget dimensioneres således, at opholdstiden vil være mindst 10 timer ved middelvandføring.

Det skal bemærkes, at kriterie nr. 10 ikke ændrer gældende lovbestemmelser, herunder vandforsyningsloven. Kriteriet gælder alene for tilskudsadministrationen og kan ikke lægges til grund ved administration af anden lovgivning.

Kriterierne nr. 6, 7, 9 og 10, 1. pkt. (angående kriteriet *Ved fjernelse af fysiske spærringer må faldet ikke overstige 10 ‰, og brinkanlæg må ikke være stejlere end 1:1,5*) kan fraviges under henvisning til konkrete naturmæssige, landskabelige, bygningsmæssige eller kulturhistoriske forhold, samt væsentlig infrastruktur.

Det er også muligt at fravige kriteriet i § 6, stk. 1, nr. 10, 2. pkt. om dimensionering af omløbsstryg. Fravigelse kan ske i særlige tilfælde i vandløb med naturlig stor variation i vandføringer over året, når Miljøstyrelsen vurderer, at det er forsvarligt i forhold til at sikre kontinuiteten i det pågældende vandløb, og hvis projektet fortsat sikrer varetagelsen af formålet med kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.

Muligheden for fravigelse af kriterier om dimensionering af omløbsstryg vil gøre det muligt i højere grad at tilgodese lokale hensyn. Det er fortsat en forudsætning, at der i overensstemmelse med indsatsprogrammet for vandområdeplanerne sikres passage i vandløbet for bl.a. fisk og smådyr, og at der kan opnås god økologisk tilstand.

Opmærksomhedspunkter vedrørende kriterieoverholdelsen

Ved genslyngning fordrer kriterie 9 i ovennævnte, at vandløbet genslynges med en meanderlængde på mellem 10 og 14 gange vandløbets bredde. Det præciseres at bredden, som beregningen af meanderlængden foretages ud fra, er den *fremtidige* bredde.

Ved åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og med genslyngning eller åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og med udlæg af groft materiale indeholder kriterie 6 to alternativer: Enten foretages hævning af bund med genslyngning eller hævning af bund og udlægning af groft materiale. Vær opmærksom på, at hvis røråbningen indebærer genslyngning, skal den genslyngede strækning etableres med en meanderlængde på mellem 10 og 14 gange den fremtidige bredde, jf. ovenstående punkt. Hvis det ikke er muligt, og kriteriet ikke kan fraviges i henhold til kriteriebekendtgørelsen, kan åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og med udlæg af groft materiale anvendes.

Ved ansøgning om tilskud til okkerrensingsanlæg bliver referenceværdien, som indgår i beregningen af projektets omkostningseffektivitet, beregnet på baggrund af referenceværdien for 1 okkerrensingsanlæg. Herefter gælder det som de øvrige restaureringer, at tilsagnshaver doserer virkemidlet i forhold til, hvad der er nødvendigt for at opnå miljømålet for vandområdet. Dvs. der må gerne i forbindelse med projektet anlægges flere okkerrensingsanlæg, hvis det i projektbeskrivelsen er vurderet nødvendigt. Vær opmærksom på, at kommunen i ansøgningseskemaet skal angive typologien for det/de vandløb, hvor projektets okkerrensingsanlæg placeres, hvilket kan afvige fra vandområdets typologi.

Ved ansøgning om tilskud til sandfang bliver referenceværdien, som indgår i beregningen af projektets omkostningseffektivitet, beregnet på baggrund af referenceværdien for maks. 2 sandfang. Der kan dog kun beregnes på 2 sandfang pr. vandområde, hvis der faktisk indgår etablering af to eller flere sandfang i projektet. Derefter gælder det som de øvrige restaureringer, at tilsagnshaver doserer virkemidlet i forhold til, hvad der er nødvendigt for at opnå miljømålet for vandområdet. Dvs. der må gerne i forbindelse med projektet anlægges flere sandfang, hvis det i projektbeskrivelsen er vurderet nødvendigt, og det kan holdes inden for den økonomiske ramme for etablering af 2 sandfang. Vær også opmærksom på, at i ansøgningskemaet skal der angives typologien for det/de vandløb, hvor projektets sandfang placeres, hvilket kan afvige fra vandområdets typologi.

NB! - Med henblik på at sikre den største effekt af sandfang, bør sandfang etableres ved kilden til den unaturligt høje sedimenttransport, så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Bilag 1, tabel 1 viser i oversigtlig form, hvilke kriterier de forskellige restaureringer skal leve op til.

3.2.10. Arkæologiske forundersøgelser

I forbindelse med ansøgning om tilskud til gennemførelse af et vandløbsrestaurering EHFF projekt, kan der søges om tilskud til en arkæologisk forundersøgelse. Hvis den arkæologiske forundersøgelse viser, at realiseringen af et vandløbsrestaurering EHFF projekt forudsætter en arkæologisk undersøgelse, kan der søges særskilt om tilskud hertil hos Miljøstyrelsen. Se mere ved at klikke på [linket Arkæologiske undersøgelser](#).

3.2.11. Detailprojektering

Det er muligt at søge om tilskud til detailprojektering, og kommunen kan vælge, om detailprojektet skal være indeholdt i forundersøgelsen eller gennemførelsesprojektet.

Detailprojekt i forundersøgelsesprojektet

Der er to sæt referenceværdier, som vandløbsrestaurering EHFF projekter er opdelt efter; om der søges om tilskud til forundersøgelse med eller uden detailprojektering.

Forundersøgelse med detailprojektering

- Høj referenceværdi
- Efter selve forundersøgelsesdelen, der skal redegøre for projektets forudsætninger jf. kriteriebekendtgørelsen, bør der laves en skriftlig vurdering af, om projektet er realiserbart.
- Detailprojektering laves på baggrund af en positiv vurdering af restaureringsprojektets gennemførlighed.

Forundersøgelse uden detailprojektering

- Lav referenceværdi
- Forundersøgelsen skal redegøre for projektets forudsætninger jf. kriteriebekendtgørelsen.
- Der kan ansøges om tilskud til detailprojektering i gennemførelsesansøgningen.

Vælger du at lægge detailprojektet i forbindelse med forundersøgelsen, bør du foretage en vurdering af, om et evt. gennemførelsesprojekt vil kunne etableres omkostningseffektivt og leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen. Du skal foretage denne vurdering efter selve forundersøgelsesdelen og inden udførelse af detailprojekteringen. Vurderingen skal være skriftlig og indgå i den forundersøgelsesrapport, der senere indsendes.

Hvis forundersøgelsen viser, at det foreslåede projekt ikke er omkostningseffektivt, vil detailprojektet ikke være tilskudsberettiget. Du kan evt. foreslå et alternativt projekt end det beskrevet i forundersøgelsesrapporten, og dermed vil det være muligt at fortsætte med detailprojektering, hvis du vurderer, at et andet og billigere projekt med samme/lavere referenceværdi vil leve op til kriteriebekendtgørelsen.

Vælger du således at lade detailprojektet indgå i forundersøgelsen, bør du opdele forundersøgelsen i to faser:

Fase 1: Hvis forundersøgelsen i denne fase viser, at projektet er realiserbart og i øvrigt er omkostningseffektivt i forhold til kriteriebekendtgørelsens referenceværdi, så kan der fortsættes med fase 2. I modsat fald stopper arbejdet med forundersøgelsen efter fase 1, og du kan søge udbetaling af tilskud til den del alene.

Fase 2: Detailprojektering, udbud og indgåelse af aftale med entreprenør. Herefter søges tilskud hjem til hele tilsagnsbeløbet.

Opdelingen i faser kan med fordel afspejles i dit udbudsmateriale og din aftale/kontrakt med rådgiver.

For både forundersøgelse med detailprojektering og forundersøgelse uden detailprojektering gælder det, at forundersøgelsen kan afsluttes inden, at forundersøgelsen er fuldt tilvejebragt, hvis de indledende registreringer viser, at projektet ikke bør gennemføres; f.eks. hvis en spærring ikke eksisterer.

Bemærk dog, at du ved anmodning om undtagelse for at gennemføre en restaurering i alle tilfælde skal kontakte Miljøstyrelsen (mail til vandprojekter@mst.dk).

Detailprojekt i gennemførelsesprojektet

Vælger du at lægge detailprojektet i etableringen, skal du være opmærksom på, at det kun er tilskudsberettiget, hvis gennemførelsesprojektet gennemføres i sin helhed.

3.2.12. Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'

Det er et kriterie for tilskud til vandløbsrestaurering EHFF projekter, at projektet er omkostningseffektivt. I kriteriebekendtgørelsen er der et bilag med vejledende referenceværdier, som er udgangspunkt for Miljøstyrelsens vurdering af omkostningseffektiviteten af alle ansøgninger; både forundersøgelser og gennemførelser.

Kriteriet med omkostningseffektivitet er indført for at sikre den bedste forvaltning af og størst mulige målopfyldelse pr. anvendt krone.

I vandløbsrestaurering EHFF sammenhæng er størst mulig målopfyldelse lig med længst mulig strækning med målopfyldelse eller længst mulig opstrøms strækning, fordi det er biologisk relevant at vurdere prisen i forhold til den strækning, der åbnes op til.

Du skal være opmærksom på, at vurderingen af omkostningseffektivitet ikke er en vurdering af, om et projekt som sådan er korrekt budgetteret. Generelt vil et forholdsvis dyrt projekt, der åbner til en kort opstrøms strækning, vurderes som værende ikke-omkostningseffektivt. Det også udtryk for, at der skal være proportionalitet mellem pris og effekt.

Et projekt anses som værende ikke-omkostningseffektivt, hvis omkostningseffektiviteten overstiger strækningens referenceværdi med mere end 1,5 gange. Dette kan dog fraviges hvis:

- 1) Det projekt, der forundersøges eller etableres, vedrører fjernelse af en spærring ved et dambrug, som nedlægges efter frivillig aftale mellem kommunen og dambruget, og hvor kommunen har fået tilsagn om tilskud efter en statslig tilskudsordning til opkøb af retten til opstemning af vandløbet.
- 2) En gennemførelse af projektet vil have *betydelig effekt* i forhold til formålet med tilskudsordningen.

Alle projekter, der indstilles til tilsagn om tilskud, forventes at bidrage til opnåelse af de konkrete miljømål, der er fastlagt for vandområderne, dvs. at projekternes gennemførelse forbedrer de fysiske forhold i eller i tilknytning til vandområderne.

Når kommunen derfor skal begrunde, om et vandløbsrestaurering EHFF projekt, hvor det ansøgte beløb er højere end 1,5 gange vandområdets referenceværdi, har *betydelig effekt*, skal kommunen lave en konkret vurdering af, om gennemførelsen af projektet restaurerer eller skaber passage til en helt særlig vandløbsstrækning eller tilgodeser nogle helt særlige biologiske eller naturmæssige forhold. Begrundelsen skal indgå i ansøgningen. Miljøstyrelsen vurderer tilskudsansøgninger, der umiddelbart ikke er omkostningseffektive, efter nedenstående vejledende retningslinjer:

- Vandområdet indeholder restaureringer, der ved gennemførelse sikrer faunapassage til mindst ca. 10 km opstrøms liggende, målsatte vandløb.
- Der er tale om punktbaserede indsatser i form af okkerensningsanlæg eller sandfang, der medfører forbedring af tilstanden i nedstrøms liggende vandområder med indsats i Vandplan 2 i en sådan grad, at der kan sikres grundlag for genopretning af gyde- og opvækstområder i vandområderne.
- Der er tale om det sidste vandområde med indsats i et vandløbssystem, hvor flere indsatser tidligere er gennemført, og hvor gennemførelse af projektet vil sikre de mål, der er beskrevet i § 1 i bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF. Vandløbssystemet skal have en længde på mindst 10 km

målsatte vandløb ud over længden på det pågældende vandområde, der indgår i ansøgningen.

- Vandområdet vil ved gennemførelse af projektet udgøre den eneste potentielle gydestrækning i vandløbssystemet eller åbne op til det eneste gydevandløb/strækning i vandløbssystemet - baseret på ansøgers foreliggende oplysninger.
- Vandområdet eller dele af denne ligger i et Natura 2000-område, og projektet vil understøtte målopfyldelse (gunstig bevaringsstatus) i forhold til udpegningsgrundlaget for området – dvs. hvis der eks. er vandløbsfauna (f.eks. odder og snæblen), vandranke eller vandløbsnaturtyper på udpegningsgrundlaget.

4. Hvor meget kan du få i tilskud?

Fiskeristyrelsen kan give tilsagn om tilskud på 100 % af de samlede, tilskudsberettigede udgifter i projektet.

Fiskeristyrelsens tilskud til projekterne finansieres delvist af EU (75 pct.) via Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og delvist af nationale midler (25 pct.).

Eksempler på beregning af tilskud:

I tilsagnet har vi godkendt de tilskudsberettigede udgifter til 400.000 kr., og du har fået tilsagn om tilskud på max. 400.000 kr.

- Det viser sig, at projektet bliver **billigere** end forventet på tilsagnstidspunktet, idet de godkendte tilskudsberettigede udgifter på udbetalingstidspunktet er 396.000 kr. Du får udbetalt 396.000 kr., da vi kun kan give tilskud til faktiske udgifter og maksimalt tilsagnsbeløbet.
- Det viser sig, at projektet bliver **dyrere** end forventet på tilsagnstidspunktet. F.eks. koster projektet 404.000 kr. Du får udbetalt 400.000 kr. Tilskuddet kan ikke forhøjes, selv om projektet bliver dyrere. Du skal være opmærksom på, at et dyrere projekt kan ændre på projektets omkostningseffektivitet på udbetalingstidspunktet, hvilket kan få indflydelse på tilskudsberettigelsen, hvis omkostningseffektiviteten overstiger strækningens referenceværdi med mere end 1,5 gange.

Udbetalingen på det maksimale tilsagnsbeløb forudsætter, at vi kan godkende udgifterne som tilskudsberettigede, og at betingelserne for tilsagn er opfyldt.

Det er vigtigt, at du redegør for hele projektets finansiering i ansøgningen.

Den samlede finansiering af et projekt må ikke overstige projektets samlede udgifter. Det betyder, at hvis der i løbet af projektet kommer uforudsete udgifter, f.eks. at der findes nogle uforudsete udfordringer under entreprenørarbejdet, kan Fiskeristyrelsen ikke give tilskud til de udgifter, der er forbundet hermed, da udgiften ikke var kendt på ansøgningstidspunktet. Kommunen må selv finansiere udgiften. Dette skal meddeles Fiskeristyrelsen i kommunens anmodning om udbetaling. Såfremt de uforudsete udgifter er af en størrelse, så de fordrer godkendelse af projektændringer, skal kommunen anmode om dette, jf. vejledningens kapitel 24. Hvis projektets budget hæves ved tilførsel af egenfinansiering, vil Miljøstyrelsen beregne og genvurdere omkostningseffektiviteten.

4.1. Egenfinansiering ved projektændringer

Hvis kommunen i projektperioden ændrer budgettet til at indeholde egenfinansiering, skal det godkendes af Fiskeristyrelsen. Det kan få betydning for projektets tilsagn, da omkostningseffektiviteten vil blive vurderet igen ud fra det ændrede budget.

4.1.1. Andre tilskud

Du kan ikke få tilskud til udgifter, som du får EU-tilskud eller andet offentligt tilskud til under en anden ordning eller på anden måde.

5. Vandområder

Et vandløbsrestaurering EHFF projekt består af op til fem vandområder med alle fastlagte strækingsbaserede og/eller punktbaserede restaureringer inden for hvert vandområde.

De restaureringstyper, som i indsatsbekendtgørelsen er angivet for det enkelte vandområde, skal ikke nødvendigvis gennemføres på hele vandområdets længde. Det er op til kommunen at dosere restaureringstypen. Doseringen af den enkelte restaureringstype skal være tilstrækkelig til, at det konkrete miljømål for vandområdet bliver opfyldt ved planperiodens udløb.

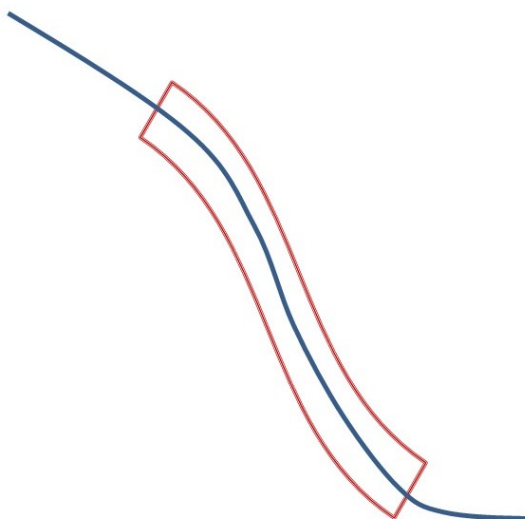
De forskellige restaureringstyper kan ikke nødvendigvis udføres på samme lokalitet, men der er mulighed for at kombinere visse restaureringstyper på samme lokalitet. Oversigt med kombinationsmuligheder findes i *Bilag 1*, tabel 2.

I det følgende vil de forskellige ansøgningsmuligheder blive gennemgået nærmere.

5.1. Vandområde

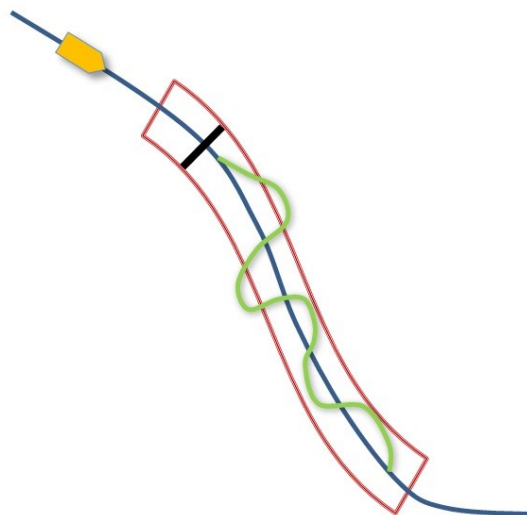
Vandområderne er udpegede og målsatte strækninger af vandløbene i vandområdeplanerne og er tildelt et ID nr.

Et vandområde kan se sådan ud (**Fejl! Henvissningskilde ikke fundet.**4):

Figur 4: Et vandløb (blå linje) med vandområde udpeget til vandløbsrestaurering EHFF vises i eksemplet med rød markering.

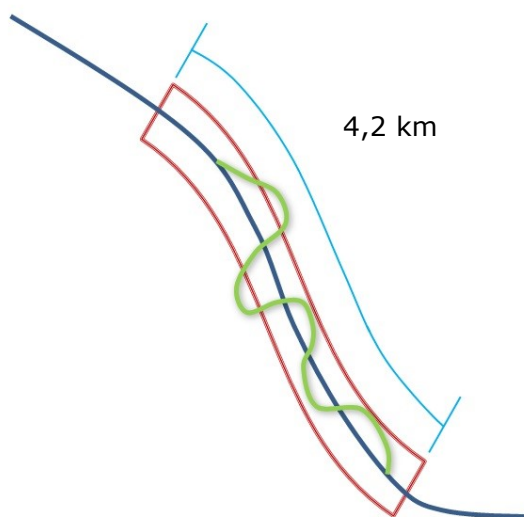
Inden for samtlige vandområder er der en andel, der er udpeget til vandløbsrestaurering EHFF. Det er inden for disse vandområder, at vandløbsrestaurering EHFF projekterne skal foregå, og hvor de strækingsbaserede og punktbaserede restaureringer skal anvendes. Nogle punktbaserede restaureringer (okkeranlæg og sandfang) kan dog ligge uden for et vandområde – se i nedenstående figur 5.

FIGUR 5: Vandløb (blå linje) med vandområde (rød linje). I eksemplet er der i indsatsbekendtgørelsen angivet, at der skal ske en genslyngning (grøn linje), fjernes en spærring (sort streg) og etableres et okkerrensingsanlæg (gul pil) uden for selve vandområdet.

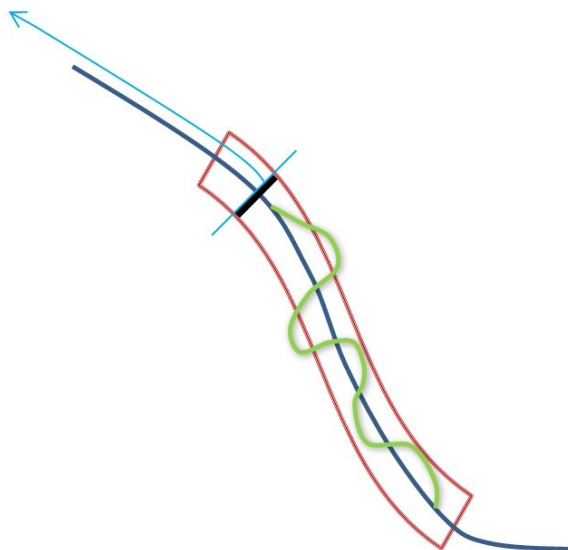
5.2. Hvordan udregnes vandområdets referenceværdi for et vandløbsrestaurering EHFF projekt?

Referenceværdien for et vandområde udregnes ved at gange længden af hele vandområdets strækning med de fastsatte referenceværdier pr. km, som fremgår af bilag 1 i kriteriebekendtgørelsen. Et eksempel på dette ses i nedenstående figur 6.

FIGUR 6: Vandområde (rød linje) med længdeangivelse (lyseblå linje), som ganges med referenceværdien pr. km. for at fastsætte projektets samlede omkostningseffektivitet. Grøn linje indikerer en genslyngning og mørkeblå linje det eksisterende vandløb.

Hvis der findes punktbaserede restaureringer i tilknytning til vandområdet strækningsbaserede restaureringer, bliver referenceværdien hertil lagt oven i referenceværdien for de strækningsbaserede restaureringer inden for vandområdet – se i nedenstående figur 7.

FIGUR 7: Vandområde (rød linje) indeholdende 2 restaureringstyper, nemlig genslyngning (større strækningsbaseret restaurering, grøn linje) og fjernelse af fysisk spærring (punktbaseret restaurering, sort linje). Referenceværdien for spærringen udregnes på baggrund af den opstrøms liggende strækning jf. MiljøGIS, angivet med lyseblå linje. Mørkeblå linje indikerer det eksisterende vandløb.

5.3. Eksempler på fastsættelse af vandområdets referenceværdi

De vejledende referenceværdier for restaureringstyperne fremgår af bilag 1 i kriteriebekendtgørelsen⁹.

Eksempel 1

Forudsætninger

- Der søges om tilskud til etablering inkl. detailprojektering.
- Vandområdet er 4,2 km lang og ligger i et type 1 vandløb.
- Der findes 2 restaureringstyper i tilknytning til vandområdet: 'Genslyngning' (større strækningsbaseret restaurering), og 'Fjernelse af fysisk spærring' med en opstrøms længde på 6,7 km. jf. MiljøGIS.

Genslyngningens referenceværdi findes ved at gange længden af vandområdet (4,2 km) med referenceværdien for vandløbsrestaurering EHFF gruppen *Større restaureringer* for type 1 vandløb, inkl. detailprojektering (68.000kr./km).

Spærringens referenceværdi udregnes ved at gange den opstrøms længde (6,7 km, som er fundet vha. informationsfunktionen i MiljøGIS) med referenceværdien for Fjernelse af fysiske spærringer (46.750 kr./km opstrøms strækning).

⁹ Der tages i eksemplet forbehold for justeringer af referenceværdierne angivet i kriteriebekendtgørelsens bilag 1.

Disse to værdier lægges sammen til en samlet referenceværdi.

Projektets referenceværdi: $(4,2 \text{ km} \times 68.000 \text{ kr./km}) + (6,7 \text{ km} \times 46.750 \text{ kr./km}) = 598.825 \text{ kr.}$

Projektet vurderes som omkostningseffektivt, hvis det ansøgte beløb er under $598.825 \text{ kr.} \times 1,5 = 898.237,50 \text{ kr.}$

Eksempel 2

Forudsætninger

- Der søges om tilskud til etablering uden detailprojektering.
- Vandområdet ligger i et type 2 vandløb.
- Der findes 1 restaureringstype i tilknytning til vandområdet: 'Sandfang' (punktbaseret restaurering).
- I projektbeskrivelsen er angivet en løsning med etablering af 3 sandfang i tilløb til vandområdet. Tilløbene er type 1 vandløb.

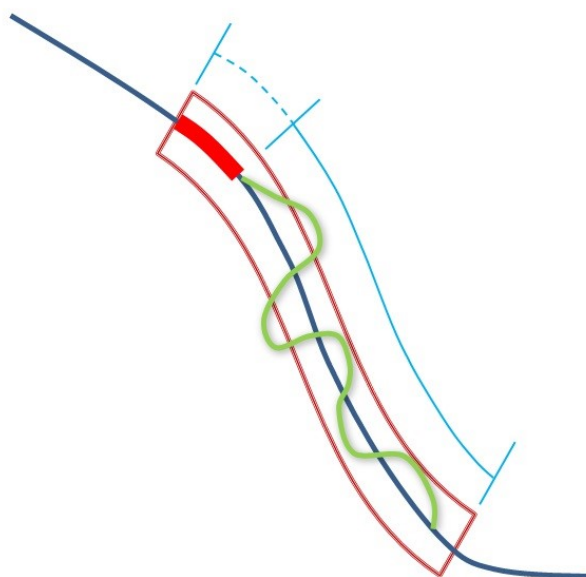
Referenceværdien for sandfang i type 1 vandløb skal anvendes. Projektets referenceværdi kan beregnes for maks. 2 sandfang.

Projektets referenceværdi: $(2 \times 24.000 \text{ kr./stk.}) = 48.000 \text{ kr.}$

Projektet vurderes som omkostningseffektivt, hvis det ansøgte beløb er under $48.000 \text{ kr.} \times 1,5 = 72.000 \text{ kr.}$ Der gives tilsagn til etablering af 3 sandfang med den pågældende projektøkonomi, såfremt projektet lever op til betingelser for tilsagn.

5.4. Hvis der tidligere er opnået tilsagn til en VP 1 indsats i vandområdet

Det kan i nogle tilfælde være muligt, at et allerede etableret vandløbsrestaurering EHFF projekt fra VP1-perioden er beliggende inden for vandområdet. Da der ikke kan opnås tilskud til samme indsats to gange, skal du i ansøgningen oplyse, hvor lang den strækning er, som tidligere har opnået tilsagn. Denne længde vil blive fratrukket vandområdets længde, og referenceværdien vil blive udregnet på baggrund af den tilbageværende længde – se i nedenstående figur 8.

FIGUR 8: Vandområde (tynd rød linje), hvor der tidligere er gennemført en vandløbsrestaurering EHFF (fed rød markering). Grøn linje indikerer genslyngning, mørkeblå linje eksisterende vandløb, fuldt optrukket lyseblå linje strækning, der gives tilskud til, og punkteret lyseblå linje strækning, der fratrækkes vandområdets samlede længde.

Er der f.eks. i en tidligere VP 1 indsats udlagt gydegrus i tempi ud over en længere strækning, er det stadig den samlede længde af restaureringen, der skal fratrækkes vandområdets længde.

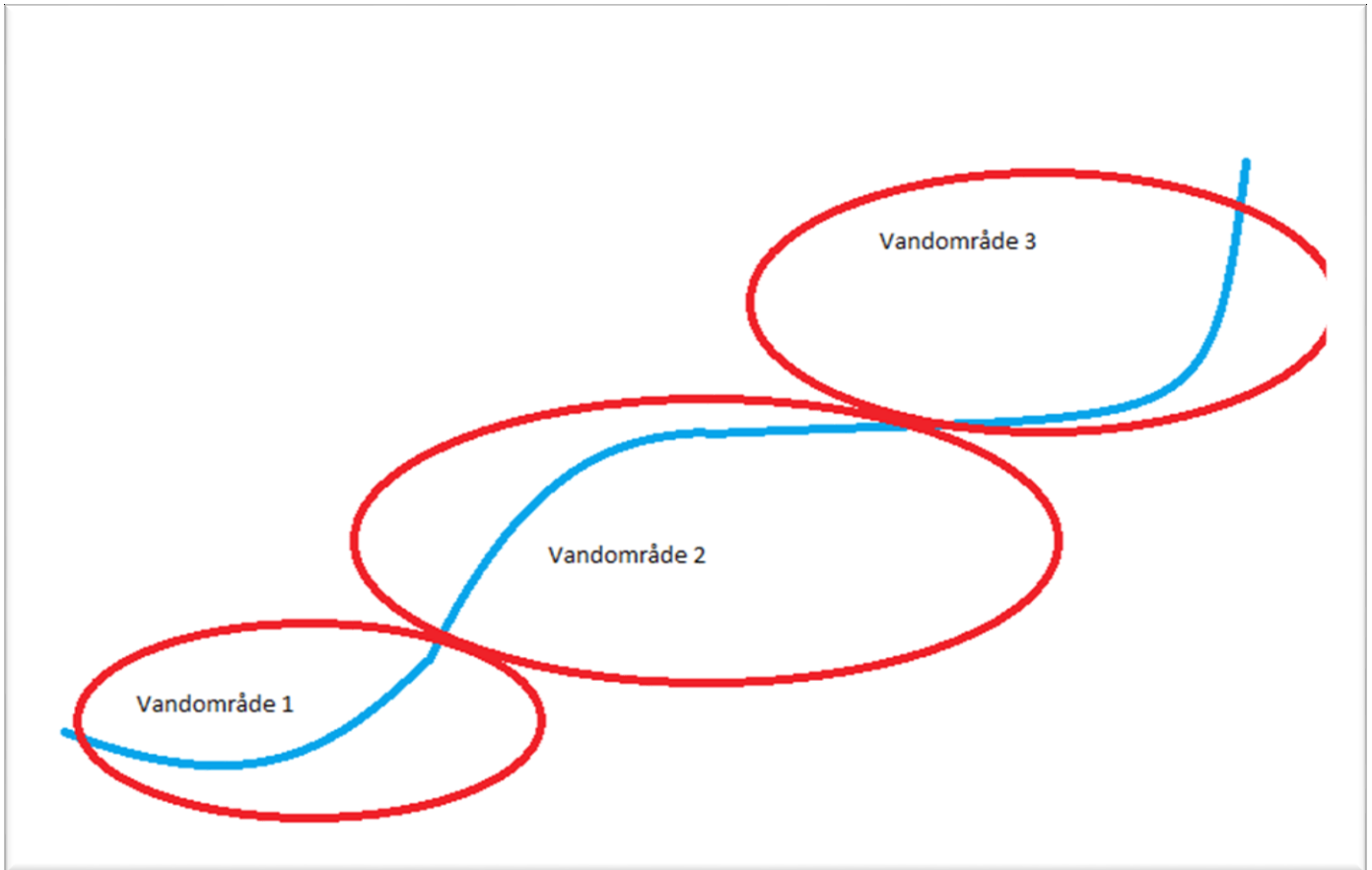
5.5. Opdeling af vandområder:

Et vandområde kan deles i to strækninger, hvis vandområdet dækker en samlet vandløbsstrækning på mere end 10 km, hvis vandområdet strækker sig over flere kommuner, eller hvis vandområdet indeholder større indsatser, f.eks. fjernelse af spærringer ved dambrug, vandkraftværker og/eller vandmøller.

5.6. Flere vandområder pr. ansøgning:

Det kan i nogle tilfælde være en fordel at lægge flere vandområder sammen og søge om tilskud til enten forundersøgelse eller gennemførelse i én samlet ansøgning. Det er muligt at søge op til fem vandområder pr. projektansøgning. Sammenlægningen af vandområder kan ske uafhængigt af vandområdets typologi samt kategori for vandløbsrestaureringen. Omkostningseffektiviteten udregnes som den samlede omkostningseffektivitet baseret på summen af de enkelte vandområders referenceværdi.

Eksempel 1: Der er udpeget flere vandområder i samme vandløbssystem, som ligger i umiddelbar forlængelse af hinanden. Af forskellige årsager kan der med fordel søges om tilsagn til vandområderne på samme tid og i én ansøgning, dog med hver sit særskilte referencebilag.

Vandområde 1 er 1,70 km, typologi 2, mindre strækingsbaseret restaurering.
 Vandområde 2 er 3,60 km, typologi 2, større strækingsbaseret restaurering.
 Vandområde 3 er 2,50 km, typologi 2, mindre strækingsbaseret restaurering.
 Vandområdernes samlede længde er $1,7 + 3,6 + 2,5 = 7,80$ km

Referenceværdien for forundersøgelse uden detailprojektering:

Vandområde 1: $15.000 \text{ kr./km} \times 1,70 \text{ km} = 25.500 \text{ kr.}$
 Vandområde 2: $30.600 \text{ kr./km} \times 3,60 \text{ km} = 110.160 \text{ kr.}$
 Vandområde 3: $15.000 \text{ kr./km} \times 2,5 \text{ km} = 37.500 \text{ kr.}$

Vandområdernes samlede referenceværdi: 173.160 kr. Eksempel 2:

Vandområde 1 er 1,70 km, typologi 2, mindre strækingsbaseret restaurering.
 Vandområde 2 er 3,60 km, typologi 1, større strækingsbaseret restaurering.
 Vandområde 3 er 2,50 km, typologi 1, mindre restaurering i kombination med større restaurering.
 Vandområdernes samlede længde er $1,7 + 3,6 + 2,5 = 7,80$ km

Referenceværdien for forundersøgelse uden detailprojektering:

Vandområde 1: $15.000 \text{ kr./km} \times 1,70 \text{ km} = 25.500 \text{ kr.}$
 Vandområde 2: $12.000 \text{ kr./km} \times 3,60 \text{ km} = 43.200 \text{ kr.}$
 Vandområde 3: $10.500 \text{ kr./km} \times 2,5 \text{ km} = 26.250 \text{ kr.}$

Vandområdernes samlede referenceværdi: 94.950 kr.

Omkostningseffektiviteten beregnes som forholdet mellem det ansøgte beløb og referenceværdien.

Er der også indeholdt punktbaserede restaureringer i vandområderne, fastsættes referenceværdien for disse fortsat som værdien pr. indsats for de enkelte vandområder.

Vandområdernes samlede referenceværdi er summen af værdierne for de punktbaserede og for de strækningsbaserede restaureringer.

6. Vigtig information: Hvilke udgifter kan du få tilskud til, og hvilke kan du ikke?

I dette kapitel kan du læse om hvilke udgifter, du kan få tilskud til, hvilke krav der er til de udgifter og hvilke udgifter, du ikke kan få tilskud til. Derudover kan du læse et særlig afsnit om information, hvis dit projekt indeholder udgifter til løn til eget personale.

6.1. Hvilke udgifter kan du få tilskud til?

Der kan gives tilskud til faktiske udgifter, der er nødvendige for at gennemføre projektet. Udgifterne skal være direkte relateret til projektaktiviteterne og til gennemførelse af projektet.

Det er dit ansvar at redegøre for dette i ansøgningen. Du skal derfor udspecificere alle udgifter, når du søger tilsagn om tilskud. Det betyder, at du skal beskrive og forklare udgiftsposterne i detaljer, således at Fiskeristyrelsen kan vurdere, om priserne er rimelige. F.eks. ved rejser, kan man indsætte det overslag, ansøger selv laver, for at nå frem til den samlede pris.

6.1.1. Oversigt over tilskudsberettigede udgifter

I tabel 6 kan du se en liste over tilskudsberettigede udgifter under ordningen. Udgifterne skal selvfølgelig altid være nødvendige for projektets gennemførelse.

TABEL 1. Oversigt hvilke omkostningsarter vi kan godkende som tilskudsberettigede udgifter, og hvad disse omkostningsarter indeholder.

Udgifter som er direkte relateret til og nødvendige for at gennemføre projektet herunder, men ikke nødvendigvis begrænset til:

- 1) 15 pct. overhead af den direkte lønudgift for tilsagnshavers og samarbejdspartners personale, der er beskæftiget med projektet.
- 2) Løn til tilsagnshavers og samarbejdspartners personale, der er beskæftiget med projektet, jf. dog stk. 2.
- 3) Udgifter i forbindelse med tilsagnshavers personales deltagelse i konferencer, som relaterer sig til projektet.
- 4) Udgifter til konsulenter, dog højest en timepris på 1.200 kr. Konsulentens udgifter til rejser, kørsel, fortæring og repræsentation skal være indeholdt i timeprisen.
- 5) Udgifter til køb, leje og leasing af udstyr og materialer, som relaterer sig til vidensudvikling i projektet.

6.1.2. Følgende poster fratrækkes de tilskudsberettigede udgifter

Du skal være opmærksom på, at følgende udgifter fratrækkes de tilskudsberettigede udgifter. Du kan læse mere om dette i afsnit 6.1.13.

- Indtægter i projekter, hvis de støtteberettigede udgifter er over € 100.000

6.1.3. Tilskud til nødvendige og direkte relaterede udgifter

Nødvendige udgifter er udgifter, uden hvilke projektet eller projektaktiviteterne ikke kan gennemføres. Det kan f.eks. være, hvor undersøgelsen ikke kan gennemføres uden et afmærket område, hvor udgiften til afmærkningspæle derfor er tilskudsberettigede.

Med hensyn til at udgifterne skal være **direkte relateret til projektet**, kan der som eksempel nævnes en virksomhed, der søger om tilskud til *udvikling* af et nyt redskab.

Udviklingsprojektet kan ikke omfatte udgifter til ansøgning om varemærkebeskyttelse. Det skyldes, at ansøgning om varemærkebeskyttelse ikke er direkte relateret til det at *udvikle* redskabet.

Vi kan kun udbetale tilskud til udgifter, som er **afholdt** af tilsagnshaver inden for projektperioden. En udgift er afholdt, når leverandøren har udstedt en faktura til tilsagnshaver.

Udgifter er kun tilskudsberettigede, hvis de er **betalt** af tilsagnshaver tidligst ved projektperiodens start, og hvis de er **betalt** af tilsagnshaver, inden ansøgning om udbetaling af tilskud sendes til Fiskeristyrelsen.

6.1.4. Løn til tilsagnshavers personale

Se afsnittet *Særligt om løn til personale*.

6.1.5. Arkæologiske forundersøgelser

I forbindelse med ansøgning om tilskud til gennemførelse af et vandløbsrestaurering EHF projekt kan der søges om tilskud til en arkæologisk forundersøgelse.

6.1.6. Rejseudgifter

Der kan kun ydes tilskud til rejseomkostninger til tilsagnshaver og tilsagnshavers personale som angivet i ansøgningen.

Ved udgifter til tog, bus, fly og færge gives kun tilskud til økonomiklasse. Billetter accepteres som gyldig dokumentation for både afholdt og betalt udgift. Ved udbetaling af tilskud skal du kunne dokumentere udgifterne ved kopi af billetter.

Indkvartering og **diæter** registreres efter satsreguleringen for tjenesterejser i staten for det år, hvor udgiften er afholdt. Indkvartering skal ske i nærheden af bestemmelsesstedet.

Hoteldispositionsbeløbet for Danmark er angivet til 1.020 kr. inkl. moms, hvilket er 816 kr. ekskl. moms. Det er disse satser, vi vurderer som rimelige, og som du skal anvende, når du søger om tilsagn om tilskud. Ved udbetaling af tilskud til hotelophold kan kun faktiske udgifter indgå, dog max. satsreguleringen. Det betyder, at hvis dit hotelophold viser sig at blive dyrere end satsen i statens cirkulære, vil du kun kunne få tilskud ud fra satsen i cirkulæret. Hvis dit hotelophold bliver billigere end satsen i statens cirkulære, vil du kun kunne få tilskud ud fra den faktiske pris på hotelopholdet.

Refusion for **kørsel i egen bil** kan kun ske til statens laveste kørselstakst. Der kan ikke gives tilskud til brændstof. Udgiften skal kunne dokumenteres ved kørselsregnskab for den enkelte medarbejder. Dette kørselsregnskab skal sendes med, når du søger om udbetaling af tilskud.

Kørselsregnskabet skal indeholde:

- Information om hvem der har kørt.
- Dato for hvornår kørslen er foretaget.
- Antallet af kilometer.
- Formålet med kørslen, f.eks. møde med deltager NN.

- Hele adresser på hvorfra kørslen starter og slutter.

6.1.7. Konsulentbistand

Hvis du søger om tilskud til konsulentbistand, skal timeantallet og timeprisen fremgå af din ansøgning om tilsagn om tilskud, og du skal beskrive, hvilken opgave konsulenten skal udføre. Der er en max. timepris for konsulenter på 1.200 kr.

Konsulentens udgifter til rejser, kørsel, fortæring og repræsentation skal være indeholdt i konsulentens timepris, da de ellers vil blive trukket ud af tilskudsgrundlaget før udbetaling. Fakturaen for konsulentbistanden skal være tilstrækkelig detaljeret til, at vi kan afgøre, om den er i overensstemmelse med tilsagnet og projektbeskrivelsen og vedrører projektet. Antal timer, timepris og udførte opgaver skal fremgå af fakturaen.

6.1.8. Udstyr og materialer

Udstyr er f.eks. maskiner, inventar og analyseudstyr. Du kan kun få tilskud til køb af *nyt* udstyr og ikke til køb af *brugt* udstyr. Du kan ikke få tilskud til reparation af udstyr.

Materialer er som udgangspunkt varer, som forbruges i projektet, og som ikke kan genbruges efter projektet.

6.1.9. Overhead

Overhead beregnes som 15 % af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til løn til tilsagnshavers personale. Se også afsnit 6.2, hvor det beskrives, hvad de tilskudsberettigede udgifter til løn kan omfatte. Hvis de samlede, tilskudsberettigede udgifter til løn er 100.000 kr., kan du få tilskud på 15.000 kr. (15 % af 100.000 kr.) som godtgørelse for overhead.

6.1.10. Leje og leasing

Leje af lokaler

Hvis du har behov for at leje lokaler uden for din virksomhed for at gennemføre aktiviteterne i projektet, kan du få tilskud til dette. Tilskudsberettigede udgifter til leje af lokaler omfatter rene lejeudgifter og ikke udgifter til f.eks. indkvartering og forplejning i forbindelse hermed. Kun udgifter til leje af lokaler i projektperioden er tilskudsberettigede.

Udstyr, materialer og fartøjer

Du kan få tilskud til leje og leasing til bl.a.: udstyr, materialer og fartøjer, såfremt det er nødvendigt for udførelsen af dit projekt, og såfremt dette relaterer sig til vidensudviklingen i projektet. Du kan derfor ikke få støtte til leje og leasing, såfremt den udviklede viden går tabt, når den lejede anskaffelse leveres tilbage.

Et eksempel på dette er:

Er der f.eks. tale om en vandløbsmedarbejder, der til brug for gennemførelsen af sit forskningsprojekt har behov for at kunne komme ud og tilse et projekt, vil den viden, der udvikles gennem dette projekt, og som er det, styrelsen har en interesse i at yde støtte til, være uberørt af om vandløbsmedarbejderen ejer eller lejer det nødvendige køretøj, for at komme ud til projektet. Den udviklede viden vil fortsat bestå, efter køretøjet bliver tilbageleveret, hvor den kommer hele erhvervet til gode, og kan være med til skabe innovation inden for de respektive erhverv.

6.1.11. Forplejning, f.eks. ved kurser

Der kan gives tilskud til udgifter til mad og drikke til personer, der deltager i kompetenceudviklingsaktiviteter i projektet. Udgiften skal være på et rimeligt niveau svarende til satserne i reglerne i Cirkulære om Satsregulering pr. 1. januar 2018 for tjenesterejser.

Der gives ikke tilskud til øl, vin og spiritus.

6.1.12. Valutagebyrer

Vi giver tilskud til valutagebyrer.

6.1.13. Indtægter i projektet

Hvis projektet genererer indtægter på over 100.000 euro under projektperioden, f.eks. salg af fisk, skal indtægter ud over € 100.000 fratrækkes dit tilskud. Dette sker på udbetalingstidspunktet. Du skal på tidspunktet for slutudbetaling oplyse dine faktiske indtægter fra projektet i projektperioden.

Hvis projektet genererer indtægter efter projektperioden, skal disse ikke fratrækkes.

6.2. Særligt om løn til personale

Tilsagnshavers personale kan udføre arbejde i projektet i projektperioden, og udgifterne hertil kan indgå som tilskudsberettigede udgifter. Ved tilsagnshavers personale forstås medarbejdere, som allerede er ansat hos tilsagnshaver, og nye medarbejdere som ansættes hos tilsagnshaver for en tidsbegrænset periode i forbindelse med det konkrete projekt.

Kommuner kan som tilsagnshaver bruge medarbejdere i egen entreprenøraftdeling til at udføre opgaver i projektet. Dette betragtes som udgifter til tilsagnshavers personale.

Hvis to eller flere kommuner går sammen om et projekt, kan den projektansvarlige kommune (tilsagnshaver) få dækket de tilskudsberettigede udgifter i relation til løn til tilsagnshavers personale og overhead. Den/de deltagende kommuner skal derimod medtage deres udgifter til personaleløn, overhead og rejseudgifter som udgifter til konsulenter i budgettet.

6.2.1. Lønkategorier, timesatser og årsløn

Hver medarbejder, der modtager løn i projektet, skal placeres inden for én af fem kategorier, alt efter hvilken type arbejde medarbejderen udfører i projektet. Du skal derfor vurdere, hvilke typer af opgaver hver medarbejder løser i projektet, da det er opgavetyper (og ikke uddannelse eller stillingsbetegnelse), der bestemmer hvilken lønkategori en given medarbejder skal placeres i.

Til hver kategori er der knyttet en timesats, som er den maksimale timeløn, der kan godkendes som tilskudsberettiget inden for kategorien (både på tilsagns- og udbetalingstidspunkt). Der kan dog kun udbetales til den faktiske timeløn for en medarbejder. Hvis en medarbejder er placeret i lønkategori 2, hvor den maksimale timesats er 386 kr., kan der kun udbetales til en timeløn på 362 kr., hvis medarbejderens faktiske timeløn er 362 kr.

FEJL! HENVISNINGSKILDE IKKE FUNDET. **2.** Oversigt over lønkatogier, der gælder for alle ansatte i projektet

Lønkategori*	Maksimal timesats (kr.)
1. Almindeligt ledelsesarbejde inden for administration, erhvervsorienterede funktioner og produktions- og servicevirksomhed.**	560
2. Arbejde, der forudsætter viden på højt niveau inden for pågældende område, naturvidenskab og ingeniørvirksomhed (inden for naturvidenskab, ingeniør, økonomi, administration, jura, samfundsvidenskab).	386
3. Arbejde, der forudsætter viden på mellemniveau (teknisk arbejde inden for videnskab, i ingeniørvirksomhed, skib- og luftfart, forretningsservice, økonomi, administration og salg, jura, samfundsvidenskab, kultur, information og kommunikationsteknikerarbejde).	351
4. Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde (sekretærarbejde, regnskab).	292
5. Arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, ekskl. Medhjælp.	267

*) Medarbejdere med arbejdsbestemte tillæg kan godt komme op i en højere lønkategori på grund af de arbejdsbestemte tillæg, Det skal dokumenteres, at medarbejderen stiger i lønkategori på grund af sådanne tillæg.

**) I særlige tilfælde kan lønkategori 1 omfatte arbejde, der forudsætter særlig erfaring og relevant specialviden på højeste niveau inden for et fagområde, som skal tilgodeses i projektet.

Ansøger skal på ansøgningstidspunktet angive et antal timer og en budgetramme for hver lønkategori, således at Fiskeristyrelsen kan vurdere rimelige priser. Men i tilsagnsbrevet vil der blive givet tilsagn til en budgetramme inden for hver lønkategori uden antallet af timer, for så kan ansøger selv bestemme hvor mange timer, de vil bruge for at opnå det budget, de har afsat inden for hver kategori. Der vil kun blive udbetalt til de faktisk afholdte udgifter.

Skemaet findes i ansøgningsskemaet. De anvendte lønkatogier skal udfyldes med max timesats (se tabel ovenfor), antal timer i alt og budgetramme i de anvendte lønkatogier.

I anmodning om udbetaling udfyldes lønskemaet med det rigtige antal timer inden for hver lønkategori og budgetramme.

Timelønnen udregnes som årslønnen delt med det timeantal, der udgør ét årsværk. Et årsværk er på 1513 timer.

Eksempel:

For funktionærer udregnes timelønnen som årslønnen delt med det timeantal, der udgør ét årsværk. Et årsværk er på 1513 timer. Årsværket på 1513 timer gælder for en fuldtidsansat medarbejder. Hvis medarbejderen er ansat på nedsat tid, er årsværket for denne medarbejder mindre end 1513 timer. Hvis en medarbejder f.eks. er ansat 32 timer om ugen og ikke 37 timer (svarende til fuld tid), er årsværket $32/37 * 1513$ timer = 1309 timer.

Årslønnen må indeholde:

- Ferieberettiget løn.
- Arbejdsgivers betalte pensionsudgift.
- Arbejdsgivers betalte ATP-udgift.
- Arbejdsgivers betalte udgifter til andre lønrelaterede omkostninger (f.eks. barselsfonden, flexfonde).
- Feriepenge optjent under ansættelsen på projektet.

Årslønnen må ikke indeholde (listen er ikke udtømmende):

- Gratialer.
- Provisioner.
- Andre ikke-overenskomstmæssige ydelser.
- Fri bil, telefon, fri kost og logi, personalegoder m.m.

For timelønnede beregnes årslønnen som den faktiske timeløn, plus feriepenge på 12,5 % optjent i den periode, hvor medarbejderen arbejder på projektet. Hvis den faktiske timeløn er 200 kr., er timelønnen inkl. feriepenge = $1,125 * 200 \text{ kr.} = 225 \text{ kr.}$

Arbejdsbestemte tillæg afregnes separat.

6.2.2. Overhead

Overhead beregnes som 15 % af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til løn til tilsagnshavers personale.

6.2.3. Personalets arbejdsopgaver og tidsforbrug i projektet

Når du søger tilsagn om tilskud, er det vigtigt, at du beskriver medarbejdernes arbejdsopgaver i projektet så detaljeret, at opgaverne kan placeres inden for de fem lønkategorier og samtidig kan relateres til de konkrete aktiviteter i projektbeskrivelsen. Dette skrives i aktivitetsbeskrivelserne for henholdsvis projektansatte og konsulenter.

Projektet inddeles i arbejdsopgaver/delaktiviteter, f.eks. 1) planlægge projektet, 2) gennemføre projektet, 3) behandle resultater, 4) rapportere.

For hver arbejdsopgave skal du uddybe de konkrete arbejdsopgaver. For hver arbejdsopgave skal du fordele arbejdsopgaverne i de fem lønkategorier. Du skal desuden angive det tilhørende timeantal for hver lønkategori og timesatsen. Vi bruger oplysningerne til at vurdere, om opgaverne er placeret i den rigtige lønkategori, dvs. til at vurdere om priserne er rimelige.

Du må ikke angive et timeantal og en timesats i en arbejdsopgave uden også at beskrive medarbejdernes arbejdsopgaver detaljeret.

Ved ansøgning om tilsagn er det ikke nødvendigt at angive navne på alle konkrete medarbejdere. Du skal dog oplyse navne på nøglepersoner i projektet.

Beskrivelsen af arbejdsopgaver for hver lønkategori for hver arbejdsopgave skal som udgangspunkt laves på medarbejderniveau. Hvis et projekt omfatter mange medarbejdere (to eller flere) inden for samme lønkategori, der udfører samme type af opgaver i projektet, kan de grupperes i samme arbejdsbeskrivelse.

6.2.4. Timeregnskab

Ved ansøgning om udbetaling af tilskud skal det være muligt at henføre en konkret medarbejder til en konkret arbejdsopgave i projektet. Du skal derfor sende information om, hvilke medarbejdere, der har udført hvilke arbejdsopgaver. Det gøres ved at sende timeregnskab for medarbejderne. Du skal ikke sende timeregnskab for fuldtidsansatte medarbejdere, der arbejder fuldtids på projektet. Du skal sende timeregnskab for medarbejdere, der arbejder deltids på projektet.

Timeregnskabet skal udarbejdes regelmæssigt for den enkelte medarbejder og som minimum på månedsbasis. Det er tilladt at bruge virksomhedens eget system til timeregnskab.

Af timeregnskabet skal fremgå antallet af timer pr. aktivitet, dato for arbejdets udførelse og vigtigste arbejdsopgaver, som er gennemført inden for aktiviteten.

Timeregnskabet skal underskrives og dateres af en overordnet ansvarlig, herunder elektronisk hvis et system hertil forefindes.

6.2.5. Lønsedler

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du sende lønsedler for alle de medarbejdere, der indgår i udbetalingsanmodningen, idet der kun kan udbetales til den faktiske timeløn, der indeholder sociale ydelser og arbejdsbestemte tillæg. Du skal sende lønsedler for alle de måneder, som udbetalingsanmodningen vedrører, og hvor de pågældende medarbejdere har arbejdet på projektet. Der skal således ikke indsendes lønsedler for måneder, hvor der ikke måtte have været lønudgifter for en medarbejder i projektet. Se nærmere i Udbetalingsvejledningen.

6.3. Beregning af direkte personaleomkostninger med fast takst

Du kan vælge at beregne de direkte personaleomkostninger ved en operation/et projekt som en fast takst på op til 20 % af de andre direkte omkostninger end personaleomkostningerne ved det pågældende projekt. Det bemærkes, at der kan beregnes overhead ift. den faste takst, ligesom det er muligt, hvis der ikke anvendes en fast takst (se nærmere under beregning af overhead).

Hvis fx en kommune vælger at bruge "Beregning af direkte personaleomkostninger med fast takst", bruges lønkategorierne ikke, da kommunen så bruger, at de direkte personaleomkostninger ved en operation/et projekt er en fast takst på op til 20 % af de andre direkte omkostninger ved det pågældende projekt.

6.4. Hvilke udgifter kan du ikke få tilskud til

I Tabel 3 fremgår udgifter, der ikke kan ydes tilskud til. Efterfølgende er visse af udgiftstyperne nærmere beskrevet. Det bemærkes, at selvom en udgift ikke er på listen, er den kun tilskudsberettiget, såfremt den er direkte relateret til og nødvendig for at gennemføre projektet.

TABEL 3. En oversigt over ikke-tilskudsberettigede udgifter (listen er ikke udtømmende)

- 1) Advokat- og revisionsomkostninger.
- 2) Almindelige driftsomkostninger, jf. artikel 25, stk. 2, i forordning nr. 508/2014/EU.
- 3) Finansierings- og pengeinstitutomkostninger, jf. artikel 69, stk. 3, litra a, i forordning nr. 1303/2013/EU.
- 4) Køb på afbetaling med eller uden ejendomsforbehold.
- 5) Renter af gæld (fra bkg. 2019)
- 6) Udgifter, i form af naturalydelse, som omhandlet i artikel 69, i forordning nr. 1303/2013/EU.
- 7) Udgifter til at varetage sædvanlige myndighedsopgaver, medmindre opgaven er en udvidelse eller et tillæg til de sædvanlige myndighedsopgaver.
- 8) Udgifter til bogholderi, debitoropfølgning, fakturering, udarbejdelse af skatte- og driftsregnskab.
- 9) Udgifter til køb af brugt udstyr og materialer.
- 10) Udgifter til køb af grunde og bygninger og omkostninger forbundet hermed.
- 11) Udgifter til køb af køretøjer til ekstern transport.
- 12) Udgifter til moms, medmindre denne endeligt bæres af tilsagnshaver, jf. artikel 69, stk. 3, litra c, i forordning nr. 1303/2013/EU.
- 13) Udgifter til opførelse og ombygning af bygninger.
- 14) Udgifter til produkter og ydelser, som tilsagnshaver sælger fra egen virksomhed.
- 15) Udgifter til projekter, der kun omfatter forskningsaktiviteter.
- 16) Udgifter til reparation af udstyr.
- 17) Udgifter til simple genanskaffelser.
- 18) Udgifter til udarbejdelse af ansøgning om tilsagn om tilskud.
- 19) Udgifter vedrørende aktiviteter, som tilsagnshaver er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning.
- 20) Udgifter, der ikke er specificerede i budgettet.
- 21) Udgifter, hvor fakturaen ikke er udstedt til tilsagnshaver.
- 22) Udgifter, hvortil der er modtaget tilskud fra anden offentlig myndighed, som ikke er tilsagnshaver i relation til udgiften.
- 23) Udgifter, hvortil der gives andre EU-tilskud.
- 24) Udgifter, som tilsagnshaver ikke har betalt, inden tilsagnshaver sender ansøgning om udbetaling af tilskud, jf. § 18.
- 25) Udgifter som tilsagnshaver har afholdt, inden Fiskeristyrelsen har givet tilsagn eller givet tilladelse til at igangsætte projektet.
- 26) Værdien af tilsagnshavers eget arbejde, herunder arbejde udført af formænd og tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i foreninger og organisationer.

6.4.1. Almindelige driftsudgifter

Almindelige driftsudgifter omfatter f.eks. forsikringer af enhver art, energiforbrug, kontorholdsudgifter, telefon, abonnementer på tidsskrifter mv.

Drift af sandfang og okkeranlæg efter projektets gennemførelse er ikke tilskudsberettiget og anses som almindelige driftsudgifter.

Desuden er igangværende aktiviteter, som er en del af ansøgers almindelige løbende drift, ikke tilskudsberettigede.

6.4.2. Udgifter, der vedrører aktiviteter, som du er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning

Som eksempel kan nævnes sikring af afvandingsinteresserne, der er fastlagt i henhold til vandløbsloven¹⁰, herunder vandløbsvedligeholdelse som f.eks. grødeskæring.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 127 af 26/12/2017 af lov om vandløb, med senere ændringer

6.5. Naturalydelse

Ved naturalydelse forstås levering af bygge- og anlægsarbejder, varer, tjenesteydelser, jord og fast ejendom, for hvilke ingen kontantbetalinger dokumenteret ved fakturaer eller dokumenter med en tilsvarende bevisværdi er foretaget.

Anvender du kommunens andre afdelinger til udførelse af projektet betragtes udgiften som løn til eget personale, se afsnit 6.2. *Særligt om løn til personale*, mens udgifter til brug af kommunens egne maskiner ikke er tilskudsberettigede.

7. Når du vil søge om tilskud

I dette kapitel kan du læse om, hvad du skal vide og gøre, når du vil søge om tilskud under ordningen, og hvordan og hvornår du skal indsende din ansøgning til ordningen. Derudover kan du i afsnit **Fejl! Henvissningskilde ikke fundet.** læse om prioriteringen af ansøgningerne. I Figur er det illustreret, hvordan ansøgningsprocessen forløber, og hvilke frister du skal være opmærksom på.

FIGUR 9. En tidslinje, der viser hvilke datoer, du skal være opmærksom på, når du vil ansøge om tilsagn om tilskud under ordningen. Sagsbehandlingen af ansøgningerne forventes afsluttet efter 3 måneder.

7.1. Ansøgningsfrist

Ordningen åbner for ansøgninger den 16. marts 2020, og du kan indsende din ansøgning indtil den 1. maj 2020 kl. 23:59.

Hvis vi modtager din ansøgning efter ansøgningsfristen, vil den ikke blive behandlet, og den vil ikke blive overført til næste ansøgningsrunde.

7.2. Hvordan søger du om tilskud

Du skal sende din ansøgning om tilsagn om tilskud på et særligt skema, som du finder på vores hjemmeside fiskeristyrelsen.dk i [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF 2020.

Du skal sende din ansøgning ved brug af sikker digital post f.eks. via. e-Boks, tunnelløsning, virk.dk eller sikker mail. "Fiskeristyrelsen tilskud" skal vælges som modtager.

Du finder på Fiskeristyrelsens hjemmeside en vejledning i, hvordan du indsender din ansøgning med e-boks. [Læs mere i vejledningen her](#)

7.3. Din ansøgning skal indeholde

(Skemaer, der findes på hjemmesiden er markeret med *)

- Udfyldt ansøgningskema inkl. referencebilag*.
- Et detaljeret budget – kan udfyldes i ansøgningskemaet eller indsendes som bilag.

- Aktivitetsbeskrivelse for de ansattes arbejde og konsulenter i projektet. Aktivitetsbeskrivelsen skal være en overordnet beskrivelse af aktiviteterne.
- To direkte sammenlignelige tilbud fra leverandører vedrørende alle udgifter over 50.000 kr. (gælder ikke løn til tilsagnshavers eget personale).
- Oplysning om, hvorvidt dit projekt eller dele heraf er omfattet af udbudsloven eller tilbudsloven (se afsnit 16. Udbudsregler).
- Indtegning af projektområdet (dvs. der hvor det fysiske anlægsarbejde foregår) i form af georefereret shape fil (i ESRI shape fil format). Indtegningen skal navngives med vandområdet ID nr.
- Ved etableringsansøgninger skal en forundersøgelsesrapport vedlægges ansøgningen, hvis der foreligger en forundersøgelsesrapport. Hvis der ikke foreligger en forundersøgelsesrapport, skal der foreligge en projektbeskrivelse.

Det er vigtigt, at dit ansøgningsskema er fyldestgørende, og at du har sendt alle relevante bilag med. Hvis ansøgningsskemaet er mangelfuldt, f.eks. hvis du ikke har beskrevet projektet tilstrækkeligt fyldestgørende - eller ikke har indhentet to tilbud på udgifter alle over 50.000 kr., kan det betyde, at du får et afslag eller nedsat tilskudsbeløb.

7.3.1. Nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder

Hvis du har opnået tilladelse fra offentlige myndigheder på tidspunktet for ansøgning om tilsagn om tilskud, kan den vedlægges ansøgningen. Hvis tilladelserne ikke er opnået på det tidspunkt, hvor du søger om tilsagn om tilskud, kan de eftersendes og skal senest indsendes ved anmodning om udbetaling.

7.4. Kvittering for modtagelse af ansøgning

Vi kvitterer med kvitteringsbrev inden for 7 dage, for at have modtaget din ansøgning.

7.5. Prioritering af projekter og pointsystem

Ansøgninger om tilskud til forundersøgelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF prioriteres efter bedste omkostningseffektivitet og forud for ansøgninger om etablering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF.

Ansøgninger om tilskud til etablering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF prioriteres efter følgende prioriteringskriterier:

- 1) Omkostningseffektivitet.
- 2) Muligheden for, at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen.
- 3) Vandløb omfattet af nationale handleplaner for truede fiskearter, eller vandløb i Natura 2000-områder, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- 4) Projektets virkning i forhold til forbedrede forhold for fiskebestandene i vandløbet (hhv. gydeforhold og passageforhold).

Der gives point for hvert af de ovennævnte kriterier. Kriterie nr. 1, indgår i afvejningen med 40 %. Kriterierne i nr. 2-4, indgår i afvejningen med hver 20 %.

Såfremt flere ansøgninger opnår samme antal point, prioriteres ansøgningerne efter omkostningseffektivitet.

7.6. Afgørelse og svarproces

Når vi har behandlet din ansøgning og truffet afgørelse, sender vi afgørelsen til dig med sikker post.

7.6.1. Sagsbehandlingstid

Det er målet, at der meddeles svar (tilsagn eller afslag) til ansøgningerne senest tre måneder fra ansøgningsfristens udløb, såfremt en sag er fuldt oplyst.

Vi oplyser efter behov yderligere om den forventede sagsbehandlingstid på den konkrete ordning i på vores hjemmeside i [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF 2020.

7.6.2. Tilsagn

Hvis du får tilsagn til dit projekt, modtager du et tilsagnsbrev. I tilsagnsbrevet er der en oversigt over dine forpligtelser ifm. tilsagnet samt en oversigt over det godkendte budget og det samlede tilskudsbeløb.

7.6.3. Afslag

Fiskeristyrelsen træffer afgørelse om tilsagn eller afslag på ansøgning om tilsagn om tilskud på grundlag af indstilling fra Miljøstyrelsen.

Derudover kan Fiskeristyrelsen give afslag eller delvist afslag til et projekt, hvis det efter behørig dialog med ansøgeren vurderes, at:

- Ansøgningen ikke er tilstrækkeligt oplyst.
- Projektet ikke bidrager til opfyldelse af formålet med ordningen.
- Det ansøgte projekt eller investering ikke er tilstrækkelig set i forhold til projektets samlede udgifter.
- Projektet ikke er tilskudsberettiget.
- Du har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- De bevillingsmæssige rammer er opbrugte.
- Udgifterne ikke er tilskudsberettigede.
- De anslåede udgifter ikke er rimelige.

7.7. Hvornår må du påbegynde projektet?

Du kan sætte projektet i gang, så snart du har modtaget et kvitteringsbrev med en igangsættelsestilladelse fra Fiskeristyrelsen. Det er dog for din egen regning og risiko, der betyder, at hvis du senere modtager et afslag på din ansøgning, må du selv betale alle projektudgifter.

Hvis din ansøgning derimod resulterer i et tilsagn, kan projektudgifter, du har afholdt fra datoen for indsendelsen af ansøgningen indgå som tilskudsberettigede udgifter.

7.8. Det forpligter du dig til

I dette afsnit kan du læse om de forpligtelser du har, når du modtager et tilsagn. Afsnittet er ikke udtømmende, så du skal huske at læse betingelserne i dit tilsagnsbrev grundigt.

7.8.1. Generelle tilsagnsbetingelser

1. At ansøger på ansøgningstidspunktet har administrativ, operationel og finansiell kapacitet til at gennemføre projektet.
2. At projektet ikke påbegyndes, før ansøger har modtaget igangsætningstilladelse fra Fiskeristyrelsen, dog således at de for projektet nødvendige tilladelser kan indhentes inden igangsætningstilladelsen.
3. At tilsagnshaver er ansvarlig for, at projektet gennemføres.
4. At tilsagnshaver indsender to direkte sammenlignelige tilbud for udgifter over 50.000 kr.
5. At de nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder er opnået inden anmodning om udbetaling.
6. At kontrolmyndigheden sikres adgang til projektområdet og det fysiske projektmateriale i forbindelse med kontrol.
7. For tilsagn om tilskud til gennemførelse af et projekt er tilsagn endvidere betinget af, at tilsagnshaver sikrer, at den, Fiskeristyrelsen bemyndiger hertil, har adgang til at foretage målinger i projektet.
8. At tilsagnshaver afgiver de oplysninger, som Fiskeristyrelsen beder om i indtil 2 år efter, at projektet er afsluttet. Fiskeristyrelsen kan bede om oplysninger, som er nødvendige for at kunne overvåge og evaluere EHFF-programmet.
9. At projektet gennemføres i overensstemmelse med tilsagnet.
10. Afslutte projektet senest den dato, vi har anført i tilsagnet, dog senest 1 år fra datoen for tilsagn for forundersøgelser og 3 år fra datoen for tilsagn for gennemførelser.
11. At du har et særskilt regnskabssystem eller en passende regnskabskode for alle transaktioner med tilknytning til projektet (se nedenstående beskrivelse).
12. Holde dokumentation, der dokumenterer, at udbudsloven eller lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren er overholdt, tilgængelig i mindst 5 år og 6 måneder fra datoen for udbetaling af tilskud, hvis projektet eller dele heraf er omfattet af udbudsloven eller lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.
13. At alle dokumenter vedrørende projektet med tilhørende regnskabsbilag holdes tilgængelige for Fiskeristyrelsen i mindst 5,5 år fra slutudbetalingstidspunktet.
14. At sørge for, at projektet ikke ændres væsentligt, ophører eller flyttes uden for projektområdet, i 5 år fra datoen for udbetaling.
15. Du overholder din forpligtelse til at informere om den offentlige medfinansiering af projektet (se afsnittet *Særligt om information og offentlig omtale*).
16. Fiskeristyrelsen skal have modtaget udbetalingsanmodning, opgørelse over betalte tilskudsberettigede udgifter, alle udgiftsbilag, dokumentation for betaling og slutrapport senest tre måneder efter den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet.
17. Du informerer om den offentlige medfinansiering af projektet (se afsnittet *Sådan skal du informere om dit projekt*).
18. At tilsagnshaver afgiver oplysninger om forventede effekter, og indsender en evalueringsrapport om projektets effekter, 2 år efter projektet eller investeringen er afsluttet. Oplysningerne er nødvendige for at kunne overvåge og evaluere EHFF-programmet. Projektet afsluttes senest den dato, vi har anført i tilsagnet.
19. Du overholder din oplysningspligt (se nedenstående beskrivelse).

Fiskeristyrelsen fastsætter i tilsagnet nærmere betingelser om tilsagnshavers forpligtelse til at informere om den offentlige medfinansiering af projektet, og Fiskeristyrelsen kan offentliggøre resultaterne af de projekter, som modtager tilskud.

Vi kan træffe afgørelse om helt eller delvist bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt.

Vi kan opretholde tilsagnet og foretage en proportional nedsættelse af den samlede værdi af tilskuddet, hvis betingelserne for tilsagn ikke er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af dette, se afsnit 10.9.

7.8.2. Administrativ, finansiell og operationel kapacitet

Du skal have administrativ, finansiel og operationel kapacitet til at opfylde kravene fastsat i tilsagnsbrevet.

Den administrative, finansielle og operationelle kapacitet af tilsagnshaver vurderes samlet på ansøgningstidspunktet. Med administrativ og operationel kapacitet menes, at tilsagnshaver på ansøgningstidspunktet vurderes til at råde over de nødvendige medarbejdere, faglige kompetencer og kvalifikationer samt det administrative set up til at kunne realisere det foreslåede projekt. Med finansiel kapacitet forstås, at tilsagnshaver på ansøgningstidspunktet vurderes til at have de nødvendige finansieringskilder til at kunne realisere det foreslåede projekt.

Offentlige myndigheder med de fornødne tekniske kompetencer opfylder som udgangspunkt disse krav.

7.9. Oplysningspligt

Hvis vi forlanger det, skal du i hele perioden, hvor betingelser for tilsagn om tilskud skal opfyldes, afgive en erklæring til os om, hvorvidt betingelserne for tilsagn om tilskud fortsat opfyldes. Du har også pligt til at give os skriftlig meddelelse om forhold, der kan medføre bortfald af tilsagn eller tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskuddet.

7.9.1. Særskilt regnskabssystem eller særlig regnskabskode

Du skal sikre, at de projektrelaterede udgifter og indtægter enten bogføres med en særlig kode i dit regnskabssystem eller på særskilte konti i et separat regnskabssystem, der omfatter samtlige transaktioner vedrørende projektet. Samtlige fakturaer skal kunne genfindes entydigt på denne konto.

7.9.2. Tilladelser fra offentlige myndigheder

Hvis projektets start og/eller gennemførelse kræver offentlige tilladelser, skal du oplyse dette i ansøgningsskemaet, og du skal oplyse, hvilke tilladelser det drejer sig om.

På udbetalingstidspunktet skal du sammen med din ansøgning om udbetaling af tilskud sende de nødvendige tilladelser til projektet fra offentlige myndigheder. Det kan være i form af kopi af de nødvendige dele af tilladelsen/dispensationen, f.eks. tilladelser efter Naturbeskyttelseslovens §3, Vandløbsloven §37.

Tilskuddet kan ikke udbetales, før denne dokumentation foreligger. Det gælder også ved ansøgning om rateudbetaling.

Det etablerede projekt må ikke have en tidsbegrænset tilladelse eller dispensation.

7.9.3. Hvis betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt

Vi kan træffe afgørelse om helt eller delvist bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt.

Vi kan opretholde tilsagnet eller foretage en proportional nedsættelse af den samlede værdi af tilskuddet, hvis betingelserne for tilsagn ikke er opfyldt. Læs mere i afsnit 10.9.

8. Vigtig information: Udgifternes rimelighed, "to tilbud" og udbud

I dette kapitel kan du læse om, hvad du skal være opmærksom på, når du skal indhente to tilbud for alle udgifter over 50.000 kr., som du skal sende til os med din ansøgning. Du skal indhente to tilbud for at dokumentere prisernes rimelighed. Derudover kan du læse om udbudsreglerne i afsnit 8.3.

8.1. Udgifternes rimelighed

Vi skal altid vurdere projekters prisers rimelighed. Derfor skal du i ansøgningen om tilsagn udspecificere alle udgiftsposter i projektet og angive, hvilke opgaver der skal udføres, og hvilke genstande der forventes indkøbt. Ved udspecificering menes, at du skal beskrive og forklare udgiftsposterne i detaljer.

Når vi modtager en ansøgning om tilskud, skal vi vurdere, om udgifterne til projektet er rimelige. Det betyder, at du i alle tilfælde skal dokumentere, at der er tale om rimelige udgifter/priser. Denne vurdering hænger ikke sammen med, om projektet skal konkurrenceudsættes. Se afsnittet *Udbudsregler*.

For alle udgifter gælder, at du på udbetalingstidspunktet skal kunne dokumentere udgiften ved faktura eller kvittering, som du skal sende sammen med udbetalingsanmodningen.

8.1.1. Udgifter over 50.000 kr.

For alle udgifter over 50.000 kr. skal du sende to direkte sammenlignelige tilbud, der viser, at du skal betale, hvad der svarer til markedspris for den pågældende vare eller ydelse. På denne måde kan vi vurdere udgifternes rimelighed. Dette gælder dog ikke lønomkostninger for tilsagnshavers og samarbejdspartneres personale.

Du kan kun opnå tilskud til det billigste tilbud. Du må gerne vælge det dyre tilbud, men det er det billigste, som tilskuddet bliver beregnet ud fra.

På tidspunktet for ansøgning om tilsagn skal tilbuddene anvendes til at fastsætte et godkendt budget for projektet. På udbetalingstidspunktet kan alene faktiske udgifter, som fremgår af fakturaer fra leverandør, indgå ved beregning af tilskuddet.

Det er vigtigt, at vi kan identificere beløbene fra tilbuddene i budgettet i ansøgningen.

Udbud kan erstatte to tilbud

Hvis du er forpligtet til at overholde udbudslovens eller tilbudslovens regler, og det fremgår af ansøgningen, at der vil blive gennemført et udbud efter udbudslovens eller tilbudslovens regler for en eller flere af de tilskudsberettigede udgifter, meddeler Fiskeristyrelsen tilsagn til rimelige udgifter, uden der på ansøgningstidspunktet foreligger to direkte sammenlignelige tilbud.

Det er et vilkår for tilsagnet, at udbuddet efterfølgende gennemføres i overensstemmelse med de relevante gældende regler, herunder at der mindst indhentes to tilbud.

Fiskeristyrelsen kan på baggrund af en konkret vurdering dispensere fra krav om to tilbud, jf. afsnit 6.1, hvis der alene er modtaget et tilbud i udbuddet, således at der i praksis foreligger en eneleverandørsituation. Det er dog forudsat, at udbuddet har været annonceret offentligt, så alle med interesse har kunnet byde.

I forbindelse med et udbud, gælder loftet for konsulenttimeprisen på 1.200 kr. ikke. Tilsagnsbeløbet kan ikke forhøjes i forbindelse med gennemførelse af udbud. Er det vindende tilbud lavere end forudsat i budgettet i ansøgningen om tilskud, kan det frigjorte beløb heller ikke overflyttes til en anden omkostningsart

Eksempel på, hvordan du skal angive prisen i budgettet

Hvis der er to tilbud fra leverandører af konsulentbistand; et på 300.500 kr. og et på 400.000 kr., og du vælger leverandøren med det *billigste* tilbud, skal der i budgettet stå **300.500 kr.**

Hvis der er to tilbud fra leverandører af konsulentbistand; et på 300.500 kr. og et på 400.000 kr., og du vælger leverandøren med det *dyreste* tilbud, skal der i budgettet stadig stå **300.500 kr.** Du må gerne vælge leverandøren med det dyre tilbud, men du kan kun opnå tilskud beregnet ud fra prisen i det *billigste* tilbud.

8.1.2. Hvis der kun findes én udbyder/leverandør/konsulent

Hvis en budgetpost vedrører en vare eller ydelse, der er så speciel, at der kun er én udbyder/leverandør, skal du vedlægge det indhentede tilbud sammen med en saglig begrundelse på, hvorfor du kun har indhentet ét tilbud.

Du skal anvende skabelonen for eneleverandørerklæringer, der forefindes på Fiskeristyrelsens hjemmeside.

Du skal desuden vedlægge dokumentation for, at du har forsøgt med rimelige bestræbelser at indhente flere tilbud. Det er vigtigt, at du giver en saglig begrundelse for, at der kun er et tilbud og bedst mulig dokumentation for begrundelsen. En erklæring fra en leverandør om, at leverandøren er eneleverandør, kan ikke stå alene som dokumentation. Vi vurderer, om vi kan godkende din dokumentation.

8.1.3. Udgifter på og under 50.000 kr.

Ved udgifter til indkøb af varer og ydelser, hvor prisen på ansøgningstidspunktet er og forventes at være på eller under 50.000 kr., er det ikke nødvendigt at sende tilbud. Vi skal dog stadig vurdere, om priserne er rimelige, og vi kan efterspørge dokumentation på udgifter på og under 50.000 kr. ved vurdering af ansøgningen. Udgifter på og under 50.000 kr. skal udspecificeres tilstrækkeligt til, at Fiskeristyrelsen kan afgøre, om den er rimelig. Hvis ansøger skal leje lokaler, er det ikke nok at skrive 'leje af lokaler 48.000 kr.' Ansøger skal oplyse, hvilke lokaler, til hvilken brug, hvor lang periode, og pris pr. f.eks. dag eller måned. Oplysninger som han/hun må have brugt for at komme frem til 48.000 kr. Du skal efterfølgende kunne dokumentere udgiften ved faktura, kvittering eller lignende.

8.1.4. Udgifter til konsulentbistand

Du skal angive timeprisen og timeantallet i ansøgningen. Du skal redegøre detaljeret for, hvilken opgave konsulenten skal udføre i projektet og for prisen for opgaven, når du søger tilsagn om tilskud. På udbetalingstidspunktet skal du sende en detaljeret faktura for konsulentbistanden, idet fakturaen skal indeholde timeantallet, timeprisen og beskrivelse af opgaven.

Den maksimale timepris for konsulentbistand, vi kan godkende som rimelig, er 1.200 kr. pr. time. Vi foretager en konkret vurdering af timesatsens rimelighed for hver konsulentydelse i det enkelte projekt, idet vi ser på, hvilken opgave konsulenten skal udføre.

Kravet om, at du skal sende tilbud for udgifter over 50.000 kr. gælder også for konsulenter.

8.1.5. Handel mellem afhængige parter/armslængdeprincippet

Prisen for en given ydelse må ikke være påvirket af sammenfald af interesser mellem sælger og køber, dvs. at udvekslingen af varer og tjenesteydelser sker fuldt ud som på det frie marked under fuld konkurrence. Med interesseforbunden/afhængig part menes, at der mellem to parter er et indbyrdes ejerforhold, en bestemmende eller betydelig indflydelse, familiemæssige relationer eller en fælles tilknytning til samme større organisatoriske enhed.

Er tilbuddet afgivet af en af ansøger afhængig virksomhed, kan du kun få tilskud til kostprisen af varen/ydelsen. Kostprisen er den faktiske afholdte og betalte nettoudgift hos den part, som leverer varen/ydelsen. Du skal vedlægge dokumentation for kostprisen. Hvis du ikke kan dokumentere kostprisen, vil vi nedsætte prisen ud fra en skønsmæssig vurdering. Hvis det ikke er muligt for os at vurdere kostprisen skønsmæssigt, vil vi nedsætte prisen med 25 %.

Du skal være opmærksom på, at fakturering mellem kommunernes afdelinger ikke er tilskudsberettiget. Løn og materialer kan dækkes. Så hvis det er kommunens egen driftsafdeling, der udfører en del af projektet, kan løn til personale og materiale dækkes ved at vedlægge lønspecifikationer for personalet og omkostningsbilag på materiel direkte ind i budgettet.

8.2. Krav til et tilbud

Et tilbud fra en leverandør skal indeholde:

- Leverandørens CVR nr.
- Leverandørens navn, adresse mv.
- Dato.
- Beskrivelse af, hvad der leveres (hvilket udstyr (herunder model), hvilke materialer, hvilken opgave).
- Oplysning om mængden af det leverede.
- Prisen pr. stk. og samlet for det leverede.
- Beskrivelse af, hvad der evt. er inkluderet i leverancen og prisen, f.eks. installering, levering, oplæring af personale i brug af maskinen mm.
- Eventuelle rabatter og generelle prisnedslag.
- Angivelse af, om prisen er med eller uden moms.

Hvis du som konsulent for ansøger har udarbejdet ansøgningen om tilsagn om tilskud, må du ikke give tilbud på varer eller tjenesteydelser i projektet.

Der skal være tale om reelle tilbud fra en leverandør, dvs. at leverandøren har til hensigt at sælge den pågældende vare til den oplyste pris.

8.2.1. Sammenlignelige tilbud

For at to tilbud er direkte sammenlignelige, skal følgende være opfyldt:

- Leverandørerne skal have forskellige CVR nr.
- Leverandørerne skal være uafhængige af hinanden
- Tilbuddene skal omfatte det samme produkt, så prisen kan sammenlignes. Det ene tilbud må f.eks. ikke være på en Fiat 500 og det andet på en Lamborghini, da det ikke er samme kategori af køretøj.
- Hvis det ene tilbud indeholder poster/elementer, som det andet tilbud ikke gør, skal det være muligt at trække udgiften for disse poster fra, så priserne kan sammenlignes. Hvis f.eks. det ene tilbud indeholder udstyr og installering af dette udstyr, og det andet tilbud kun indeholder selve udstyret uden installering, skal prisen for installering oplyses separat på tilbuddet, så det er muligt at sammenligne prisen på selve udstyret.

Tilbuddene skal være tilstrækkeligt detaljerede til, at vi kan vurdere, om de er direkte sammenlignelige. Du skal forklare, hvordan tilbuddene er sammenlignelige.

8.3. Udbudsregler

Fiskeristyrelsen skal som kontrolmyndighed sikre, at de gældende udbudsregler er overholdt på projekter, hvor der udbetales tilskud.

Du kan være omfattet af reglerne i enten tilbudsloven¹¹ eller udbudsloven¹².

Hvis reglerne ikke er fulgt, kan det betyde nedsat tilskud. Vi anbefaler derfor, at du sætter dig grundigt ind i reglerne på [Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside](#).

Hvordan opfylder du loven?

Hvis din samlede bygge og anlægsopgave er over 300.000 kr., skal du følge reglerne i tilbudsloven om underhåndsbud. Reglerne står i tilbudslovens kapitel 2¹³ og 4¹⁴.

Du skal indhente mindst to underhåndsbud. Du skal sende en skriftlig opfordring til tilbudsgiverne om at afgive tilbud. Du må gerne sende en mail, men du må ikke nøjes med at ringe til tilbudsgiverne.

I den skriftlige opfordring til at give tilbud skal du oplyse alle tilbudsgivere om, hvilket kriterie du vil anvende, når du tildeler ordren. Du kan ikke i opfordringskrivelsen forbeholde dig retten til at vælge frit mellem de indkomne tilbud.

Du skal oplyse enten:

- Kriteriet laveste pris, eller
- Kriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Kriteriet *det økonomisk mest fordelagtige tilbud* kan bestå af en sammensætning af flere kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt. F.eks. kan du lægge vægt på kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.

Når du har modtaget mindst to tilbud, skal du vælge et af dem. Hvis du ikke ønsker at gøre brug af nogen af tilbuddene, skal du gennemføre et nyt udbud, og vælge et af tilbuddene fra den nye runde.

Hvis din samlede bygge og anlægsopgave er under EU's tærskelværdi, men over 3 mio. kr., skal du gennemføre en licitation efter tilbudslovens regler. Særlige forhold kan dog betyde, at mindst 2 underhåndsbud alligevel kan benyttes i stedet for licitation. Vi opfordrer dig til selv at sætte dig grundigt ind i reglerne. Reglerne står i tilbudslovens kapitel 3 og 4.

Hvis din kontrakt om køb af varer eller tjenesteydelser overstiger EU's tærskelværdi¹⁵, skal du sætte opgaven i udbud efter reglerne i udbudslovens afsnit II. Reglerne er omfattende, og vil ikke blive gennemgået her. Vi henviser dig til at sætte dig grundigt ind i loven og vejledningen på [Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside](#).

¹¹ Lov nr. 1410 af 7. december 2007, "tilbudsloven".

¹² Lov nr. 1564 af 15. december 2015, "udbudsloven".

¹³ Tilbudsloven, § 2.

¹⁴ Tilbudsloven, § 12, stk. 4 og stk. 5.

¹⁵ Udbudslovens § 6.

Hvis din kontrakt om køb af varer eller tjenesteydelser, som er under EU's tærskelværdi,¹⁶ har klar grænseoverskridende interesse, skal du annoncere opgaven på udbud.dk, før du indgår kontrakt¹⁷. Du skal være opmærksom på udbudslovens regler om kriterier for tildeling og orientering af tilbudsgivere. Reglerne står i udbudslovens afsnit IV.

En opgave har grænseoverskridende interesse, når leverandører fra andre medlemslande kan tænkes at ville byde på opgaven.

Hvis din kontrakt om køb af varer eller tjenesteydelser som er under EU's tærskelværdi¹⁸, men over 500.000 kr., ikke har klar grænseoverskridende interesse, skal du sikre dig, at købet foregår på markedsmessige vilkår, før du indgår kontrakt¹⁹. Det kan du f.eks. gøre ved at gennemføre en markedsafdækning og på grundlag af denne indhente et tilbud, indhente to tilbud, eller annoncere opgaven. Annoncering kan ske på din egen hjemmeside eller på udbud.dk. Derudover skal du blandt andet være opmærksomme på udbudslovens regler om orientering af tilbudsgiverne. Det står i udbudslovens afsnit V.

På [Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside](#) kan du læse mere om udbudsreglerne, herunder om, hvilke tærskelværdier der gælder.

Hvis du foretager indkøb i henhold til SKI-aftalen, har ydelsen været i udbud, ligesom indkøb under andre offentlige indkøbsaftaler også kan være indgået på baggrund af udbud. Men du skal stadig kunne dokumentere det jf. nedenfor.

8.3.1. Send dokumentation med udbetalingsanmodningen

du skal senest ved anmodning om udbetaling dokumentere, at du har opfyldt reglerne.

Hvad skal du sende ind?

Afhængigt af, hvilke regler i tilbudsloven eller udbudsloven, du er omfattet af, skal du sammen med din udbetalingsanmodning sende følgende dokumentation;

Er du omfattet af tilbudslovens regler om underhåndsbud

- Den opfordringsskrivelse, som du har sendt til tilbudsgiverne. Det skal fremgå af skrivelsen (eller annoncen), hvilken ydelse, der udbydes, og om der ved valget af leverandør vil blive lagt vægt på kriteriet billigst pris eller kriteriet økonomisk mest fordelagtige tilbud.
- De modtagne tilbud, både det valgte og det/de ikke valgte. Det skal fremgå af tilbuddene, at de er afgivet på samme grundlag, både vedr. kriterium, jf. ovenfor, og vedr. indhold og omfang, dvs. hvilken vare/ydelse, der skal leveres.
- Den endelige faktura fra den tilbudsgiver, du har valgt.

Er du omfattet af tilbudslovens regler om licitation

- Udbudsannoncen. Det skal fremgå af annoncen, hvilken ydelse, der udbydes, og om der ved valget af leverandør vil blive lagt vægt på kriteriet billigst pris eller kriteriet økonomisk mest fordelagtige tilbud.
- De modtagne tilbud, både det valgte og det/de ikke valgte. Det skal fremgå af tilbuddene, at de er afgivet på samme grundlag, både vedr. kriterium, jf. ovenfor, og vedr. indhold og omfang, dvs. hvilken vare/ydelse, der skal leveres.
- Den endelige faktura fra den tilbudsgiver, du har valgt.

Er du omfattet af udbudslovens afsnit II

- Udbudsbekendtgørelsen fra EU Tidende eller et link til den.

¹⁶ Udbudsloven, § 10, jf. § 6.

¹⁷ Udbudsloven, § 191 og 192, jf. § 2.

¹⁸ Udbudsloven, § 11, jf. § 6.

¹⁹ Udbudsloven, § 193.

- Selve udbudsmaterialet.
- Modtagne tilbud.
- Evalueringsreferatet.
- Underretningsmeddelelse til tilbudsgiverne.
- Kontrakten.

Er du omfattet af udbudslovens afsnit IV

- Annoncen fra udbud.dk, eller et link til den. Dette skal fremgå af annoncen:
Beskrivelse af opgaven
Kontaktoplysninger
Tilbudsfrist og evt. ansøgningsfrist
Ordregivers adresse
Kriterier for tildeling
- Det eller de tilbud, som er indhentet.
- Kontrakten.

Er du omfattet af udbudslovens afsnit V

- Det eller de tilbud, som er indhentet.
- Annoncen fra udbud.dk, din egen hjemmeside eller et link til den.
- Kontrakten.

8.3.2. Opbevar dokumentationen

Du skal opbevare al dokumentation for, at reglerne er overholdt, dvs. ikke kun det, som skal indsendes, i mindst 5 år og 6 måneder fra datoen for slutudbetaling. Det betyder blandt andet, at du også skal opbevare det eller de tilbud, du ikke har accepteret.

Vi kan på ethvert tidspunkt forlange at se materialet.

8.3.3. Særligt om totalentrepriser

Hvis det er en totalentreprise, du skal gennemføre, skal du også udbyde dit projekt som en totalentreprise. Det betyder, at du skal kunne dokumentere, at du har modtaget mindst to underhåndsbud på opgaven som totalentreprise.

8.3.4. Særligt om kunstig opdeling

Du må ikke kunstigt opdele dit projekt i to eller flere underentrepriser for dermed at komme under tærskelværdierne i udbudsloven.

8.3.5. Særligt om udvidet kontrakt

Hvis du efterfølgende vil tilføje noget til eller udvide en kontrakt om bygge og anlæg eller om varekøb eller tjenesteydelser, skal den nye del også i udbud. Efter udbudsreglerne accepteres dog mindre udvidelser inden for en bagatelgrænse på op til 10 % af den oprindelige kontrakt på varekøbet eller købet af tjenesteydelser og op til 15 % af den oprindelige kontrakt på bygge og anlæg uden nyt udbud. Udvider du entreprisen med mere end henholdsvis 10 eller 15 %, vil det kun blive accepteret uden nyt udbud, hvis behovet for ændringen ikke har kunnet forudses af en påpasselig ordregiver, hvis kontraktens overordnede karakter ikke ændres, og hvis ændringen ikke overstiger 50 % af værdien af den oprindelige kontrakt. Vi vil bede dig om at dokumentere, at disse tre betingelser er opfyldt.

8.3.6. Særligt om projektet som del af en større entreprise

Hvis de projektaktiviteter, vi kan give tilskud til, indgår som del af en større kontrakt, er det den samlede kontraktsum, der afgør, om du er omfattet af udbudsreglerne, og i givet fald

hvilket regelsæt, som gælder. Det betyder, at vi skal kontrollere, om du har opfyldt udbudsreglerne for hele kontrakten.

Udbud: Eksempel på projekter, som er del af en større entreprise

Du indgår en samlet kontrakt på 10 mio. kr., men søger kun om tilskud til 1 mio. kr. heraf. Du opnår tilsagn om tilskud til 100 % af 1 mio. kr. Når du søger om udbetaling, konstaterer vi, at der er fejl i udbuddet vedr. den samlede kontrakt på 10 mio. kr. Selv om fejlen ligger i en anden del af det samlede projekt, som har været eller skulle have været i udbud, end den del vi giver tilskud til, skal vi reducere udbetalingen. Vi reducerer dog kun i forhold til de 1 mio. kr., som er tilskudsberettiget.

8.3.7. Nedsættelse

Vi nedsætter værdien af de tilskudsberettigede udgifter for et projekt, hvis vi konstaterer, at du er omfattet af udbudsloven, men reglerne ikke er overholdt.

Hvis der er udgifter i dit projekt, som vedrører opgaver, du ikke har konkurrenceudsat, men som skulle have været i udbud efter de gældende regler, vil vi nedsætte denne del af tilskudsgrundlaget. Tilskudsgrundlaget vil blive nedsat forholdsmæssigt ud fra en konkret vurdering af, hvor alvorlig og omfattende forseelsen er.

Vi nedsætter med maksimalt 25 %, når det er tilbudsloven eller udbudslovens afsnit IV og V, der ikke er overholdt. Hvis du har konkurrenceudsat din opgave, men på anden måde overtræder udbudsreglerne, vil vi nedsætte tilskudsgrundlaget med 25, 10 eller, i visse mindre alvorlige tilfælde, 5 eller 0 % af de udgifter, som forseelsen vedrører. Se eksempler nedenfor.

Vi nedsætter med 100 %, når det er udbudslovens afsnit II (EU's udbudsregler), der ikke er overholdt. Hvis du har annonceret din opgave, men på anden måde overtræder udbudsreglerne, vil vi nedsætte tilskudsgrundlaget med 100, 25, 10 eller i visse mindre alvorlige tilfælde 5 % af de udgifter, som forseelsen vedrører.

Hvis det viser sig, at du ikke har holdt al dokumentation tilgængelig i 5,5 år, jf. ovenfor, kan det også medføre, at tilskuddet nedsættes forholdsmæssigt ud fra en vurdering af alvoren, omfanget og varigheden af forseelsen.

Udbud: Eksempler på fejl i udbud, som fører til tilskuds-nedsættelse

Eksempler på fejl i udbud, som fører til tilskudsnedsettelse i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter:

- Når du skal udføre et anlægsarbejde til en pris over 300.000 kr., skal du kunne dokumentere, at du skriftligt har indhentet mindst to underhåndsbud, og givet samme oplysninger om kriteriet for valg af leverandør til begge, og at du har valgt et af dem til opgaven for at få tilskud fra Fiskeristyrelsen.

Hvis du – selv om du oprindeligt har indhentet tilbud, som loven kræver – senere har valgt en tredje leverandør, som ikke har afgivet tilbud i samme runde, nedsætter vi tilskudsgrundlaget med 25 %, fordi opgaven ikke er lovligt konkurrenceudsat.

Hvis din bygge- og anlægsopgave skal gennemføres som en totalentreprise, hvor kun en enkelt leverandør gennemfører hele projektet for dig, skal du også skriftligt udbyde opgaven som en totalentreprise, og give samme oplysninger om kriteriet for valg af leverandør til begge. Du skal så kunne dokumentere, at du har modtaget mindst to underhåndsbud på opgaven som totalentreprise, og at du har valgt en af dem til opgaven for at få tilskud fra Fiskeristyrelsen.

Hvis du oprindeligt har udbudt dine opgaver som delentrepriser, men senere lader dem udføre samlet af én entreprenør i en totalentreprise, nedsætter vi tilskudsgrundlaget med 25 %, fordi du så ikke reelt har konkurrenceudsat den samlede totalentreprise.

Eksempler på fejl i udbud, som fører til tilskudsnedsettelse:

- Når du skal købe en vare eller en tjenesteydelse, som har en klar grænseoverskridende interesse, det vil sige, at leverandører fra andre medlemslande kan tænkes at ville byde på opgaven, skal du kunne dokumentere, at du har annonceret kontrakten på udbud.dk.

Hvis du kun har indhentet underhåndsbud på opgaven, er opgaven ikke lovligt konkurrenceudsat, og vi nedsætter tilskudsgrundlaget med 25 %.

- Når du skal købe en vare eller tjenesteydelse, som har en værdi af mere end 500.000 kr., men ingen klar grænseoverskridende interesse, skal du sikre, at indkøbet foregår på markedsmæssige vilkår. Du skal kunne dokumentere, at du enten har gennemført en markedsafdækning og på grundlag af denne indhentet et tilbud, eller at du har indhentet to eller flere tilbud, eller annonceret på din egen hjemmeside.

Hvis du ikke kan dokumentere, at du på en af disse måder har sikret dig, at købet foregår på markedsmæssige vilkår, nedsætter vi tilskudsgrundlaget med 25 %.

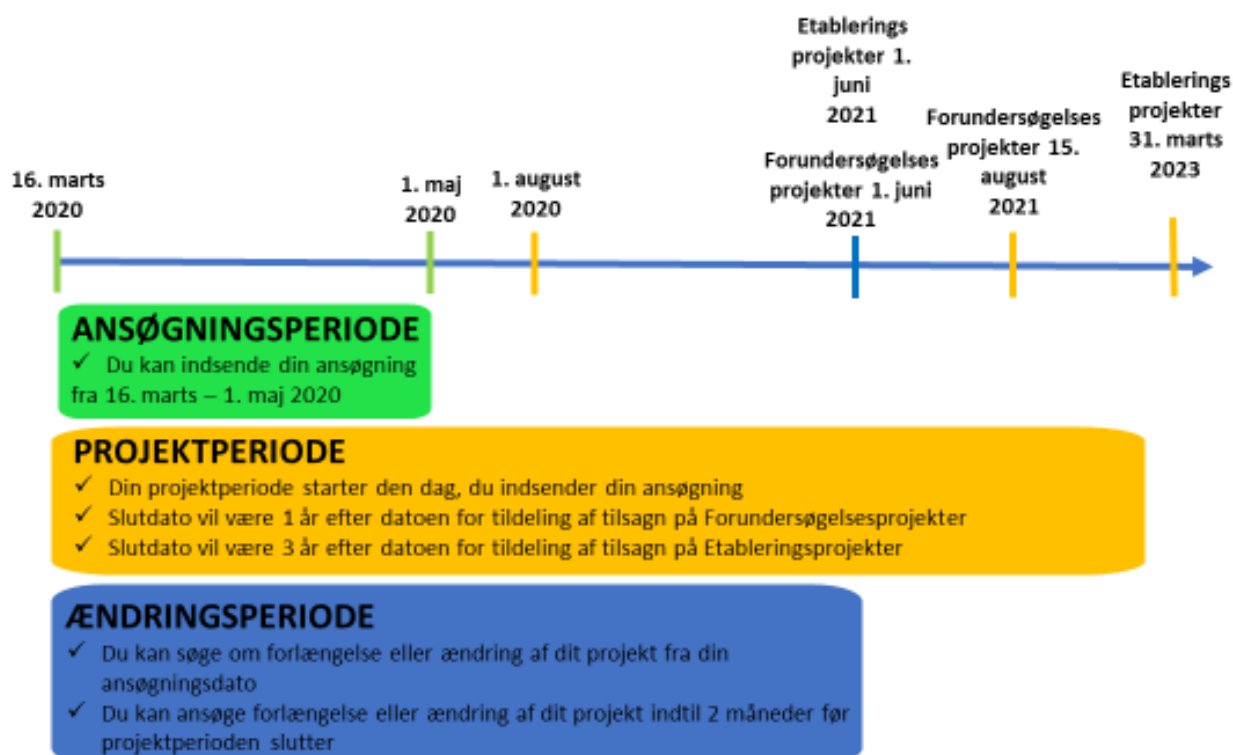
8.3.8. Reglerne

Det er vigtigt, at du selv orienterer dig om udbudsreglerne. Du finder informationen på [Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside](#), herunder [undersiden til fremsøgning](#).

Vær opmærksom på, at du skal følge de regler, der gælder når du gennemfører dit projekt. Følg selv med på ovenstående links for at være opdateret på ændrede regler.

9. Under projektet: Information om projektperioden

I dette kapitel kan du læse om, hvad du skal være opmærksom på, mens projektet er i gang (i projektperioden). Du skal være opmærksom på frister, du skal overholde for fx afslutning af projektet, og du kan også finde information om, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at ændre projektet eller forlænge projektperioden. I Figur 10 kan du se en illustration af projektets fase med eksempler på frister.

FIGUR 10. En tidslinje, der viser hvilke datoer, du skal være opmærksomme på i jeres projektperiode. Eksemplet er baseret på en ansøgning, der er indsendt den 16. marts, hvor I modtager et kvitteringsbrev samme dag. Herved starter projektperioden 16. marts 2020 og varer 1 år for forundersøgelserprojekter og 3 år for gennemførelsesprojekter. Alle projekter skal være afsluttede i 1. kvartal af 2023, og anmodning om udbetaling skal være modtaget i 1. kvartal af 2023 – senest den 31. marts 2023.

9.1. Projektperioden

Fiskeristyrelsen fastsætter projektperioden i tilsagnsbrevet, herunder start- og slutdato.

Projektperioden starter den dag, du modtager dit kvitteringsbrev, og projektperioden løber så for forundersøgelser frem til 1 år fra datoen i tilsagnsbrevet og for gennemførelser knap 3 år fra datoen i tilsagnsbrevet, da man være opmærksom på, at projektet skal være afsluttet i 1. kvartal 2023 – senest den 31. marts 2023.

Projektperioden er altså enten 1 eller knap 3 år. Det betyder, at du fra tidspunktet for tilsagn har 1 eller knap 3 år til at gennemføre projektet.

Du kan for egen regning og risiko altid påbegynde dit projekt, den dag du modtager et kvitteringsbrev fra Fiskeristyrelsen.

Hvis du søger om udbetaling, inden de 1 eller 3 år er gået, slutter projektperioden den dag, Fiskeristyrelsen modtager din anmodning om udbetaling.

9.2. Skiltning og information om tilskuddet

I ansøgningsmaterialet har vi angivet nogle mulige forslag til, hvordan du kan informere om tilskuddet og bidraget fra den Europæiske Union. Du kan vælge én af disse, eller du kan angive en anden, hvis du mener, den passer bedre til aktiviteten. Din informationsaktivitet skal være proportional med projektets størrelse, men EU-logo skal have en fremtrædende placering, og der skal også altid være en henvisning til Den Europæiske Hav- og fiskerifond.

Hvor kan du informere om tilskuddet

Du kan informere om tilskuddet på følgende måde:

- Oplyse om tilskuddet på informations- og kommunikationsmateriale. Det vil sige på publikationer, pjecer, brochurer, nyhedsbreve, annoncer, plakater, websteder, præsentationer, attester, deltagerbeviser og lignende.
- Oplyse om tilskuddet på et fysisk skilt. Det kan f.eks. være ved at sætte et skilt i styrehuset på et fiskerfartøj.
- Oplyse om tilskuddet på en lignende måde, som du angiver i ansøgningskemaet.

Krav til format

Hvis du vælger at informere om tilskuddet på et skilt, er der ikke krav til størrelsen af skiltet eller til den fysiske placering af skiltet. Til gengæld er der klare regler for, hvordan og hvor I placerer flag og logo sammen med teksten, herunder på websteder. Via følgende link kan du finde [skabeloner til skilte](#).

9.3. Hvis du ønsker at ændre eller overdrage dit projekt

Du kan søge om ændring af et projekt vedrørende:

- Forlængelse af projektperioden.
- Ændring af projektindholdet.
- Ændring af budgettet (hvis ændringerne er over 10 %).
- Overdragelse af tilsagnet.

Du skal søge om ændring af projektet hos Fiskeristyrelsen for alle fire ændringstyper.

Du finder skemaer til ansøgning om ændring af projektet på vores hjemmesides [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF.

Din ansøgning om ændring skal sendes til os via e-mail til tilskud@fiskeristyrelsen.dk. Ansøgning om ændringer, der ikke modtages på e-mail, får automatisk et afslag.

Din ansøgning om ændring skal være modtaget i Fiskeristyrelsen senest 2 måneder før den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet, og din ansøgning om ændring skal være begrundet. Du kan derfor ikke få godkendt en ændring, som vi modtager efter projektperiodens udløb.

Alle ændringer skal godkendes af Fiskeristyrelsen, inden du sætter ændringen i gang. Det betyder også, at vi ikke kan godkende ændringer med tilbagevirkende kraft. Du skal derfor hele tiden være opmærksom på, om projektet forløber, som det skal, eller om du har behov for at søge om at ændre projektet, så ændringerne kan iværksættes fremadrettet efter vores godkendelse.

Vi kan godkende dit ønske om at ændre projektet på betingelse af, at ændringen efter vores vurdering er i overensstemmelse med projektets formål. En ansøgning om ændring kan ikke godkendes, hvis ændringen betyder, at projektet i sin nuværende form ikke ville være blevet prioriteret. Du kan læse mere om prioritering i afsnittet *Afgørelse om tilsagn eller afslag, herunder prioritering*.

Tilsagnet kan ikke forhøjes i forbindelse med en ændring af projektet.

Når vi har behandlet din ansøgning om ændring og truffet afgørelse, meddeler vi jer den endelige afgørelse.

Anmodning om ændring af projektet kan ikke godkendes, såfremt ændringen betyder, at projektet i sin ændrede form ikke ville være blevet prioriteret.

9.3.1. Forlængelse af projektperioden

Din ansøgning om forlængelse af projektperioden skal indeholde følgende oplysninger:

- Kort redegørelse for årsagen til, at projektet er forsinket og ikke kan gennemføres inden for fristen i tilsagnsbrevet.
- Angivelse af dato for, hvornår projektet kan afsluttes.
- Begrundet redegørelse for, hvordan projektet realistisk kan gennemføres inden for den forlængede periode.

Der lægges ved vurdering om godkendelse navnlig vægt på, om projektet kan realiseres ved, at perioden forlænges.

Alle projekter skal være afsluttede i 1. kvartal af 2023 – senest 31. marts 2023.

Afslutningen af EHFF-programmet indebærer, at alle EHFF-programmets tilskudsmidler skal være hjemtaget fra EU-Kommissionen senest ved udgangen af 2023. EHFF-midler, der ikke er hjemtaget fra EU ved udgangen af 2023 falder bort og kan ikke udbetales til Danmark.

For at sikre, at Danmark kan sørge for rettidig hjemtagning og dermed ikke går glip af EHFF-midler, skal alle vandløbsrestaurering EHFF projekter, der har fået EHFF-tilskud, være afsluttet senest 1. kvartal 2023.

Dette medfører, at der på EHFF-tilskudsordningen vandløbsrestaurering EHFF ikke vil blive givet tilsagn til projektperioder længere end 1. kvartal 2023 samt, at der ikke kan gives projektførlængelser til vandløbsrestaurering EHFF projekter ud over 31. marts 2023.

9.3.2. Ændring af projektindholdet

Din ansøgning om at ændre projektets indhold, skal indeholde følgende oplysninger:

- Begrundelse for ændringen.
- Beskrivelse af ændringen.
- Beskrivelse af, hvad ændringen betyder for projektet.

Ved ændringer vedrørende forhold, som er omfattet af kriteriebekendtgørelsen, anmoder Fiskeristyrelsen Miljøstyrelsen om en indstilling for behandling af ansøgningen. Ændringer kan som udgangspunkt kun godkendes, hvis projektet fortsat lever op til ordningens formål, og ændringen ikke har betydning for projektets prioritering.

9.3.3. Ændring af budgettet

Hvis du ikke har søgt om budgetændring, vil vi ved udbetaling af tilskud kunne godkende en omfordeling af de enkelte omkostningsarter med maksimalt 10 %. Der kan dog fortsat kun udbetales midler op til det oprindelige tilsagn.

Du skal søge om budgetændring, hvis I ønsker at forhøje en eller flere omkostningsarter med mere end 10 %, og du ønsker en omfordeling af budgettet, så en anden omkostningsart reduceres. Du skal derfor ikke søge om budgetændring, hvis du ikke har behov for denne omfordeling i budgettet.

Omkostningsarterne findes i Tabel .

Dit ansøgning om budgetændring skal indeholde følgende oplysninger:

- Begrundelse for ændringen.
- Et nyt budget.
- Nye tilbud, hvis budgetændringen omfatter indkøb af varer eller ydelser med en pris over 50.000 kr.

Du skal være opmærksom på, at hvis timesatsen for **konsulentbistand** forhøjes i forhold til den godkendte timesats i tilsagnet, skal du altid søge om en budgetændring, uanset størrelsen af ændringen.

Hvis din ændring af budgettet omfatter egenfinansiering og projektpriisen dermed hæves, vil Miljøstyrelsen genberegne og genvurdere omkostningseffektiviteten.

TABEL 4. Eksempel på konsekvens, hvis du ikke søger om budgetændringer

Omkostningsart	Det godkendte budget jf. tilsagnsbrev	De faktiske betalte udgifter	Godkendte udgifter, + evt. op til max 10 %
Løn til personale, lønkategori 2	50.000	90.000	55.000
Løn til personale, lønkategori, 3	250.000	350.000	275.000
Konsulentbistand	590.000	460.000	460.000
Materialer	5.000	5.000	5.000
I alt	895.000	905.000	795.000

Eksemplet viser, at der er godkendt et budget på 895.000 kr., men de faktiske udgifter endte på 905.000 kr. Samtidig er udgifterne for de fleste omkostningsarter ændret betydeligt (mere end 10 %) ift. tilsagnet. Da der ikke søgt om budgetændring, vil vi maksimalt kunne godkende udgifter for 795.000 kr., fordi vi kun kan godkende ændringer op til max 10 %

9.3.4. Overdragelse af tilsagn

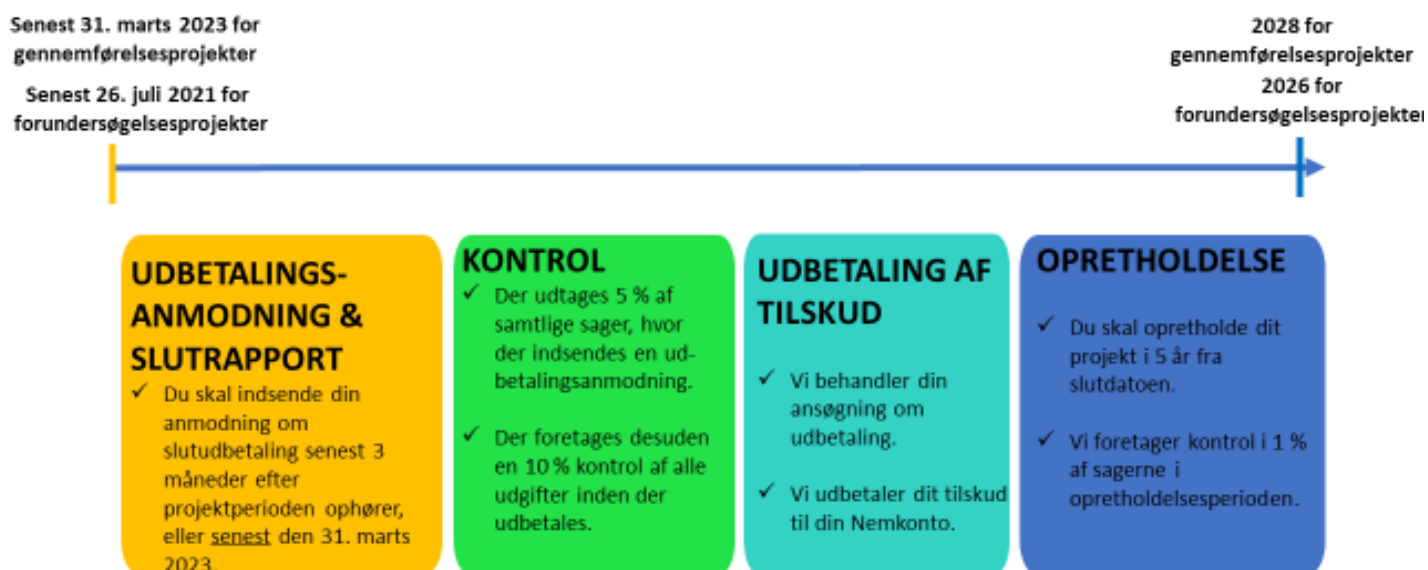
Vi kan efter ansøgning tillade, at tilsagnet overdrages til en anden kommune. Det er en betingelse, at den nye ansøger selvstændigt ville kunne opnå tilsagn efter den pågældende bekendtgørelse. Den, der får overdraget tilsagnet, overtager alle rettigheder og forpligtelser efter tilsagnet.

Den oprindelige tilsagnshaver skal sende et udfyldt overdragelseskema, og en begrundet ansøgning om tilladelse til at overdrage tilsagnet til en anden. Skemaet skal sendes til Fiskeristyrelsen. Du finder [skema](#) til ansøgning om overdragelse af projekt på vores hjemmeside fiskeristyrelsen.dk i [Tilskudsguide](#) under vandløbsrestaurering EHFF.

Din ansøgning om ændring af tilsagnshaver skal sendes hurtigst muligt og skal være modtaget i Fiskeristyrelsen straks efter, at den kommende, nye tilsagnshaver har underskrevet overdragelseskemaet. Vi kan ikke godkende overdragelsen med tilbagevirkende kraft. Overdragelsen vil tidligst kunne godkendes fra den dato, vi har modtaget ansøgning om overdragelse.

10. Efter projektet: Udbetaling, kontrol og opretholdelse

I dette kapitel kan du finde information, om hvad du skal gøre og være opmærksom på, når du har afsluttet dit projekt og ønsker at søge om udbetaling. Fiskeristyrelsen foretager kontrol af projekterne. I **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** kan du se processen skitseret.

FIGUR 11: En tidslinje, der viser hvilke datoer, du skal være opmærksom på, efter projektet er afsluttet, og du er i opretholdelsesperioden. Figuren tager udgangspunkt i et eksempel på et projekt, der har indsendt ansøgning den 26. april 2020, har haft en projektperiode på et år (forundersøgelserprojekt) (frem til 26. april 2021) eller knap 3 år (gennemførelsesprojekt), og derved er 26. juli 2021 sidste frist for at indsende udbetalingsanmodning og slutrapport for forundersøgelser (3 mdr. efter afsluttet projekt) og 31. marts 2023 for gennemførelsesprojekter.

10.1. Afslutning af dit projekt

Når projektets aktiviteter er gennemført i overensstemmelse med betingelserne i tilsagnet, kan du søge om slutudbetaling af tilskuddet.

10.1.1. Slutrapport

Når projektet er gennemført, skal du sende en slutrapport til os samtidig med din ansøgning om slutudbetaling. Du skal desuden vedlægge en udtalelse fra Miljøstyrelsen vedrørende det gennemførte projekt.

Det er en betingelse for slutudbetaling, at vi har modtaget og godkendt din slutrapport samt udtalelse fra Miljøstyrelsen.

Din slutrapport skal udarbejdes på et særligt skema, som findes på vores hjemmesides [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF - 2020.

10.1.2. Udtalelse fra Miljøstyrelsen

Ved gennemført projekt udfyldes og indsendes en blanket til anmodning om udtalelse vedr. gennemført projekt. Hvis projektet omfatter en forundersøgelse indsendes den udarbejdede forundersøgelse. Hvis projektet omfatter en realisering beskrives det gennemførte projekt og suppleres med billeder samt evt. kortmateriale hvis tracéet er ændret. Beskrivelsen skal gerne omfatte målbare oplysninger som f.eks. antal meter nyetableret tracé, antal gydebanker, m³ grus, vandløbets nye fald, brinkhæld, antal plantede træer eller hvad der end har været relevant for det pågældende projekt. Desuden skal afrapporteringen omfatte en vurdering af om formålet med projektet er opnået og om der fremadrettet vurderes en opnåelse af god økologisk tilstand. Hvis det gennemførte projekt afviger fra tilsagn skal kommunen oplyse om dette. Anmodningen om udtalelse samt forundersøgelse eller afrapportering af realisering skal indsendes til Miljøstyrelsen; vandprojekter@mst.dk

10.1.3. Information om skiltning

I forbindelse med indsendelse af slutudbetalingsanmodningen skal du også indsende en slutrapport, og heri skal du oplyse om, hvordan du har informeret offentligheden om projektets formål, samt det økonomiske tilskud til projektet. Du skal indsende fotos til dokumentation af "skiltning".

10.2. Udbetaling af tilskud

I dette afsnit beskrives nogle få emner vedrørende udbetaling af tilskud. Du kan læse mere om udbetaling af tilskud i udbetalingsvejledningen, som findes på vores hjemmesides [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF. Det er vigtigt at læse udbetalingsvejledningen allerede i forbindelse med, at du søger om tilsagn om tilskud.

10.2.1. Rater

Du kan få udbetalt tilskuddet til gennemførelsesprojekter i en rateudbetaling og en slutudbetaling. Du bestemmer selv, om du vil have udbetalt tilskuddet i rate og en slutudbetaling, eller kun i en slutudbetaling. Rateudbetalingen skal udgøre mindst 20 % og højst 80 % af det samlede tilsagnsbeløb (tilskud).

Den procentvise beregning sker ud fra de tilskudsberettigede udgifter for raten. Hvis du f.eks. i første rate søger om at få udbetalt 25 % af det samlede tilskud, og vi kun kan godkende udgifter svarende til, at rateudbetalingen udgør 15 % af tilskuddet, vil du få afslag på din ansøgning om rateudbetaling, da raten ikke udgør mindst 20 % af tilskuddet.

Hvis du ønsker udbetaling i både en rate og en slutudbetaling, betyder kravet også, at raten højst må udgøre 80 % af det samlede tilskud, så slutudbetalingen kan udgøre mindst 20 % af det samlede tilskud.

10.2.2. Udbetalingseskema

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du bruge et særligt skema, som findes på vores hjemmesides [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF.

Du skal sende din ansøgning om udbetaling via sikker digital post til fiskeristyrelsen.dk

Din ansøgning om slutudbetaling skal være modtaget i Fiskeristyrelsen senest tre måneder efter datoen, hvor projektet senest skal være afsluttet.

10.2.3. Udbetaling tilskud til løn til medarbejdere

Ved udbetaling af tilskud til løn til medarbejdere, skal du sende en aftale om projekttilknytning for hver medarbejder, der har udført arbejde i projektet.

Aftalen skal bl.a. indeholde:

- Projektets titel.
- Medarbejderens navn.
- Perioden for medarbejderens arbejde på projektet, start- og slutdato.
- Timeantallet for udført arbejde i projektet i den periode, der ønskes udbetalt tilskud for.
- Beskrivelse af hvilke opgaver medarbejderen har udført i projektet.

Der kan kun udbetales tilskud til løn, når der foreligger en konkret tidsbegrænset og skriftlig aftale med den ansatte. Aftalen skal være underskrevet af medarbejderen og arbejdsgiveren. Du finder skema til aftale om projekttilknytning på vores hjemmeside i [Tilskudsguiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF - 2020 ordningen.

10.2.4. Fuld bilagskontrol

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du vedlægge alle udgiftsbilag og dokumentation for betaling.

10.2.5. Krav til faktura

En faktura skal indeholde:

- Tilsagnshavers navn og adresse.
- Fakturaudsteders navn, adresse og CVR-nr. (eller CPR-nr. hvis CVR-NR. ikke findes).
- Fakturadato.
- Beskrivelse af leverancen, inkl. mængde og art af de leverede varer, så det er muligt at se sammenhængen til projektet, der er givet tilsagn til.
- Betalingsdato og betalingsinformation.
- Momsgrundlaget, dvs. beløb ekskl. moms, momsbeløbet, beløb inkl. moms.
- Eventuelle rabatter og prisnedslag.

Det er afgørende for udbetaling, at faktura er udstedt til tilsagnshaver. Fakturaen skal betales fra tilsagnshavers bankkonto.

10.2.6. Modregning

Hvis Fiskeristyrelsen har restancer på ordningen for Vandløbsrestaurering EHFF eller på andre af vores ordninger, kan det blive modregnet ved udbetaling af tilskud under ordningen for Vandløbsrestaurering EHFF.

10.2.7. NemKonto

Vi overfører tilskuddet til din NemKonto.

10.2.8. Indberetning af tilskud til Skattestyrelsen

Vi indberetter det udbetalte tilskud til skattemyndighederne. Med hensyn til afklaring af skattemæssige konsekvenser anbefaler vi, at du selv tager kontakt til Skattestyrelsen.

10.3. Opretholdelse af dit projektet

Hvis du har fået tilskud til vandløbsrestaurering EHFF, skal projektet opretholdes og må ikke ændres væsentligt i 5 år fra datoen for udbetaling.

Det restaurerede vandløbsprojekt skal opretholdes i samme tilstand, som da projektet blev afsluttet, og projektets formål og effekt skal bevares, som det der er givet tilsagn til. En forsætlig ændring på den strækning, der er restaureret under tilskudsordningen, f.eks. i form af rørlægning eller udgravning, er udtryk for, at projektet ikke er opretholdt. Anlægsarbejdet skal kunne identificeres i 5 år fra datoen for udbetaling.

10.4. Skriftligt og elektronisk materiale

Hvis projektet omfatter udarbejdelse af artikler og andet skriftligt eller elektronisk materiale, skal du opbevare dette materiale i 5 år og 6 måneder fra udbetaling.

10.5. Fakturaer og betalingsdokumentation

Du skal opbevare faktura og dokumentation for betaling af dine udgifter i projektet i 5 år og 6 måneder efter datoen for udbetaling af tilskud.

Du skal endvidere opbevare faktura og dokumentation for betaling af det defekte udstyr i 5 år og 6 måneder efter datoen for udbetaling af tilskud.

Hvis du er i tvivl, skal du kontakte Fiskeristyrelsen på tilskud@fiskeristyrelsen.dk

10.5.1. Udstyr

Du skal opbevare **alle** dokumenter indtil 5,5 år fra slutudbetalingsdatoen.

Du skal opbevare faktura og dokumentation for betaling af den nyindkøbte genstand, indtil 5,5 år fra slutudbetalingsdatoen.

Du skal endvidere opbevare faktura og dokumentation for betaling af den defekte genstand, indtil 5,5 år fra slutudbetalingsdatoen.

10.5.2. Skriftligt og elektronisk materiale

En rapport om projektet, og evt. andet skriftligt eller elektronisk materiale, skal du også opbevare i 5,5 år fra slutudbetaling. Hvis du er i tvivl, skal du kontakte os.

10.6. Hvis du ønsker at opgive projektet

Hvis du ikke gennemfører projektet, skal du hurtigst muligt oplyse Fiskeristyrelsen om det. Hvis projektet opgives, efter at første rate er udbetalt, vil det udbetalte beløb blive krævet tilbagebetalt. Ved opgørelse af tilbagebetalingskrav tillægges der renter i overensstemmelse med renteloven. Rentetillægget udgør dog mindst 50 kr.

10.7. Evaluering efter projektets afslutning

Fiskeristyrelsen kan bede om oplysninger, som er nødvendige for at kunne overvåge og evaluere mål og effekter af EHFF-programmet. Du skal afgive de oplysninger, som Fiskeristyrelsen beder om i indtil 2 år efter, at projektet er afsluttet.

Herudover skal du afgive oplysninger om forventede effekter, og indsende en evalueringsrapport om projektets effekter, 2 år efter projektet eller investeringen er afsluttet.

Din evalueringsrapport skal udarbejdes på et særligt skema, som findes på vores hjemmesides [Tilskudsquiden](#) under Vandløbsrestaurering EHFF.

10.8. Kontrol

Fiskeristyrelsen foretager kontrol på stedet i forbindelse med administration af ordningen.

Vi udfører den fysiske kontrol samt efterfølgende kontrol i opretholdelsesperioden.

Vi kan til brug for kontrollen indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i nødvendigt omfang i overensstemmelse med § 10 i Lov om Hav og Fiskerifonden.

For at kunne gennemføre kontrollen har vi eller andre personer med bemyndigelse dertil, mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af dig som tilsagnshaver. Dette gælder også adgang til regnskaber, forretningsbøger, udbudsmateriale m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, og anden relevant dokumentation.

Du skal yde den nødvendige vejledning og hjælp ved kontrollens gennemførelse. Du skal sikre, at kontrolmyndigheden har adgang til at besigtige projektet i forbindelse med kontrol.

10.9. Bortfald af tilsagn og tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskud

Vi træffer afgørelse om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis:

- Du som tilsagnshaver har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- Du som tilsagnshaver ikke overholder din oplysningspligt (se afsnit om oplysningspligt under kapitlet *Betingelser for tilsagn om tilskud*).
- Du ikke giver de nødvendige oplysninger eller ikke yder den nødvendige bistand i forbindelse med kontrol.
- En eller flere **betingelser for tilskud** ikke er opfyldt. Læs mere herom under kapitlet *Betingelser for tilsagn om tilskud*.

Vi kan *efter en konkret vurdering* træffe afgørelse om helt eller delvist bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud ved manglende opfyldelse af en **betingelse for tilskud**. Læs mere under kapitlet *Betingelser for tilsagn om tilskud*. Projektet skal dog stadig leve op til formålet med ordningen, da tilsagnet ellers vil bortfalde.

For manglende opfyldelse af nogle forpligtelser har vi på forhånd fastsat, hvordan tilskuddet eller udbetalingen nedsættes, og hvordan tilbagebetalingen fastsættes i de følgende afsnit.

10.9.1. For sen afslutning af projektet

Vi nedsætter tilskuddet, hvis du afslutter projektet for sent. Projektet skal afsluttes den dato, som vi har fastsat i tilsagnet – eller i senere godkendte ændringer. Vi nedsætter tilskuddet på denne måde:

- 0-30 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 5 % nedsættelse.
- 31-60 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 10 % nedsættelse.
- 61-90 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 15 % nedsættelse.
- Mere end 90 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører bortfald af tilsagn.

10.9.2. For sen ansøgning om slutudbetaling

Vi nedsætter udbetalingen, hvis du søger om udbetaling af tilskuddet for sent. Din ansøgning om udbetaling af tilskud skal være modtaget hos os senest 3 måneder efter slutdato for projektperioden. Udbetalingen nedsættes med 1 % pr. kalenderdag ved for sent modtaget ansøgning om udbetaling. En forsinkelse på mere end 20 kalenderdage medfører 100 % nedsættelse af udbetalingen og bortfald af tilsagnet.

Ved manglende overholdelse af begge ovennævnte tidsfrister (afslutning af projektet og ansøgning om slutudbetaling) sanktioneres alene for den tidsfrist, der er overskredet først.

Udbudsregler

Vi kan efter en konkret vurdering træffe afgørelse om en forholdsmæssig nedsættelse af den samlede værdi af de tilskudsberettigede udgifter, der skulle have været i udbud, hvis reglerne i lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren ikke er overholdt. Se også kapitlet *Udbudsregler*.

Opbevaring af bilag

10.9.3. Ved manglende overholdelse af forpligtelsen om at holde bilag og anden dokumentation tilgængelig i mindst 5,5 år fra datoen for slutudbetaling, kræver vi ved den første fysiske kontrol, hvor forseelsen konstateres, tilbagebetaling af tilskud svarende til 1 % dog maksimalt 50.000 kr. af det udbetalte tilskud. Udbetaling på uretmæssigt grundlag

Hvis det senere konstateres, at tilskud er udbetalt på uretmæssigt grundlag, kan vi bortfalde tilsagnet og kræve fuld tilbagebetaling eller nedsætte tilskuddet og kræve en del af tilskuddet tilbagebetalt.

11. Yderligere oplysninger

11.1. Lovgrundlag

De gældende regler for Vandløbsrestaurering EHFF 2020 fremgår af:

Danske regler (love og bekendtgørelser)

- Bekendtgørelse af lov om Hav- og Fiskerifonden nr. 19 af 4. januar 2017.
- Bekendtgørelse nr. 252 af 20. marts 2019 om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF, som ændret ved bekendtgørelse nr. 425 af 11. april 2019.
- Bekendtgørelse nr. XX af X. marts 2020 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering EHFF (bliver opdateret, når bekendtgørelsen er trådt i kraft).
- Udbudsloven, lov nr. 1564 af 15. december 2015.
- Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, lov nr. 1410 af 7. december 2007, som ændret ved lov nr. 1564 af 15. december 2015, § 198, herefter lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.
- Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
- Bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

EU-regler (forordninger og direktiver)

- Europa Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [508/2014](#) af 15. maj 2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2328/2003, (EF) nr. 861/2006, (EF) nr. 1198/2006 og (EF) nr. 791/2007 samt Europa Parlamentets og Rådets forordning nr. 1255/2011.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [1303/2013](#) af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning nr. 1083/2006.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) [2015/531](#) af 24. november 2014 om supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 fsva. fastsættelse af omkostninger, der er berettigede til tilskud fra Den Europæiske Hav- og Fiskerifond mhp. at forbedre hygiejneforholdene, sundheden, sikkerheden og arbejdsforholdene for fiskere, beskytte og genoprette den marine biodiversitet og de marine økosystemer, modvirke virkningerne af klimaændringer og forbedre fiskerfartøjets energieffektivitet.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning Direktiv [2008/56/EF](#) af 17. juni 2008 om fastsættelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet).
- Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv [2008/99/EF](#) af 19. november 2008 om strafferetlig beskyttelse af miljøet.

11.2. Straffebestemmelser

Hvis reglerne i bekendtgørelsen ikke overholdes, kan du efter § 12, stk. 1 i Lov om Hav- og Fiskerifonden straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) straffeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

11.2.1. Svindel med tilskudsberettigelse eller brug af tilskud

Fiskeristyrelsen kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig. 'Svig' er den betegnelse, EU-kommissionen bruger for bevidst misbrug af EU-midler.

Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til tilskud eller omfanget af tilskud. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til.

Omgåelse af betingelserne for tilskud - herunder når ansøgeren kunstigt opdeler sin virksomhed eller bedrift for at få adgang til tilskud - betragtes også som svig.

- Svig medfører, at tilskuddet helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre udelukkelse fra mulighed for tilskud²⁰, bøde eller i alvorlige tilfælde fængselsstraf²¹.

11.3. Force majeure

Fiskeristyrelsen kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer tilsagnshaver i at gennemføre projektet, og dermed ikke medfører bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan navnlig anerkendes, hvis omstændigheden specifikt berører projektet.

Hvis tilsagnshaver ønsker at påberåbe sig force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal dette meddeles Fiskeristyrelsen skriftligt senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor tilsagnshaver er i stand til at gøre det. Meddelelsen skal være vedlagt fyldestgørende dokumentationsmateriale.

Vi kan i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet bede om yderligere information. Hvis vi ikke modtager det materiale, vi beder om, vil vi træffe afgørelse om anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder på det forelæggende grundlag.

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder i konkrete tilfælde, at de indtrufne begivenheder forhindrer tilsagnshaver i at opfylde sine forpligtelser, og at tilsagnshaver ikke, ved en forholdsmæssig indsats, kunne have sikret sig herimod.

Fiskeristyrelsen kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer tilsagnshaver i at gennemføre projektet, og dermed ikke medfører bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud. Med force majeure menes der ekstraordinære omstændigheder eller begivenheder, som ligger uden for tilsagnshavers kontrol, og som tilsagnshaver ikke kan forhindre eller kunne have forudset.

²⁰ art. 10, stk. 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 15. maj 2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1255/2011, EU-Tidende 2014, nr. L 149, side 1, EHFF.

²¹ § 289a, straffeloven (LBK nr. 873 af 9. juli 2015).

11.4. Kommunikation med Fiskeristyrelsen

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål på tlf. 33 95 80 00 eller tilskud@fiskeristyrelsen.dk

11.4.1. Sikker post

Du skal sende din ansøgning og yderligere kommunikation vedrørende ansøgning og tilsagn ved brug af sikker digital post f.eks. via. e-Boks, tunnelløsning, virk.dk eller sikker mail. "Fiskeristyrelsen tilskud" skal vælges som modtager.

Du finder på Fiskeristyrelsen hjemmeside en vejledning i, hvordan du indsender din ansøgning med e-boks. [Læs mere i vejledningen her](#)

11.4.2. Hvis du vil klage

Du kan klage skriftligt over Fiskeristyrelsens afgørelser i forhold til Investeringer på fiskerihavne og landingssteder senest 4 uger fra den dag, du modtog afgørelsen.

Du sender klagen til Fiskeristyrelsen med sikker digital post. Du bedes bruge klageskemaet, som du finder på vores hjemmeside <https://fiskeristyrelsen.dk/tilskud/tilskudsguide/>.

Med mindre, vi finder grundlag for at genoptage sagen og træffe ny afgørelse, sender vi klagen sammen med vores kommentarer videre til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen.

Klager, der modtages for sent, vil som udgangspunkt blive afvist af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

11.5. Fiskeristyrelsens brug af data

Oplysninger om projektet vil blive brugt af Fiskeristyrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol.

Fiskeristyrelsen har i forbindelse med kontrol mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder i fornødent omfang, herunder med henblik på samkøring og sammenstilling af oplysningerne. Behandlingen af oplysningerne vil ske i overensstemmelse med persondatalovens regler. Oplysninger kun vil blive indhentet, i det omfang det er relevant for den konkrete afgørelse.

11.5.1. Offentliggørelse, bl.a. på internettet

Vi er dataansvarlig, og oplysninger om projektet vil blive brugt til bl.a. sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol. Derfor skal du være opmærksom på følgende:

- Oplysningerne kan behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer for at værne om EU's finansielle interesser. Endvidere kan de blive brugt til statistik, forskning, planlægning og evaluering.
- At oplysninger om navn, evt. firmanavn, adresse, projekttitel samt størrelse af det modtagne tilsagnsbeløb og det udbetalte tilskudsbeløb vil blive offentliggjort på vores hjemmeside.
- At alle kan anmode om aktindsigt i sager, der behandles af den offentlige forvaltning efter offentlighedsloven, og at der kun er få oplysninger/dokumenter, som er undtaget fra pligten til udlevering efter offentlighedsloven.

Efter Persondataloven har du mulighed for:

- At bede om indsigt i, hvilke oplysninger der behandles i forbindelse med projektet, jf. Persondatalovens § 31.
- At kræve at få rettet, slettet eller blokeret oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen, jf. Persondatalovens § 37.

Bilag 1

Virkemiddel/Kriterier	Ved udlægning af groft materiale og udskiftning af bundmateriale skal materialet bestå af naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved	Vandløbsbunden skal hæves, således at bunden kommer tættere på terræn	Brinkanlæg må ikke være stejlere end 1:1,5. Faldet på strækningen skal være mindst 1 % og højst 10 %	Træer skal plantes under kronkanten på brinken. Træerne skal være hjemmehørende løvfældende arter og de skal plantes i grupper	Vandløb skal genslynges med en meanderlægde på mellem 10 og 14 gange vandløbets fremtidige bredde	Faldet må ikke overstige 10 % og brinkanlæg må ikke være stejlere end 1:1,5. Ved etablering af omløbsstryg, dimensioneres stryget således, at der opretholdes mindst 50 % af medianminimumsvandføringen i stryget samtidig med, at der ikke må fjernes mere end 50 % af medianminimumsvandføringen fra stryget.	Størrelsen af sandfang skal være tilpasset maksimalvandføringen i vandløbet	Okkerrensingsanlæg skal dimensioneres således, at opholdstiden vil være mindst 10 timer ved middelvandføring
Mindre strækingsbaserede restaureringer								
Udlægning af groft materiale	X							
Udlægning af groft materiale og træplantning	X			X				
Udskiftning af bundmateriale	X							
Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning	X	X						
Etablering af træer langs vandløb				X				
Større strækingsbaserede restaureringer								
Genslyngning	X		X		X			
Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og genslyngning	X	X	X		X			
Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale	X		X					
Punktbaserede restaureringer								
Fjernelse af fysiske spærringer	X		(X - hvis omløbsstryg)			X		
Sandfang							X	
Okkerrensingsanlæg								X
Kan fraviges under henvisning til konkrete naturmæssige, landskabelige, bygningsmæssige eller kulturhistoriske forhold samt væsentlig infrastruktur			X		X	X		

Tabel 1: Oversigt med hvilke restaureringer, der skal overholde hvilke kriterier.

Virkemiddel/Kriterier	Udlægning af groft materiale	Udlægning af groft materiale og træplantning	Udskiftning af bundmateriale	Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning	Etablering af træer langs vandløb	Genslyngning	Åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og genslyngning	Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnning af bund, men med udlægning af groft materiale	Fjernelse af fysiske spærringer	Sandfang	Okkerrensningssanlæg
Udlægning af groft materiale											
Udlægning af groft materiale og træplantning	Nej										
Udskiftning af bundmateriale	Nej	Nej									
Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning	Nej	Nej	Nej								
Etablering af træer langs vandløb	Ja	Nej	Ja	Ja							
Genslyngning	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja						
Åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og udlægning af groft materiale eller åbning af rørlagte strækninger med hævnning af bund og genslyngning	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej					
Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnning af bund, men med udlægning af groft materiale	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej				
Fjernelse af fysiske spærringer	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja			
Sandfang	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej		
Okkerrensningssanlæg	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	

En del af restaureringstyperne kan ikke kombineres da de er varianter af samme type. F.eks. indebærer "hævning af vandløbsbunden", at der udlægges groft materiale og kan derfor ikke kombineres med restaureringstypen "udlægning af groft materiale".

Tablet 2: Oversigt over hvilke restaureringstyper under Vandområdeplanerne (VP2), der kan kombineres på samme fysiske lokalitet. Dog må restaureringstyperne IKKE have geografisk overlap med tidligere VP1 indsatser, hvor der er tildelt et tilsagn.

12. Stikordsregister

Administrativ, finansiel og operationel kapacitet.....	32
Afgørelse	29
Afslag	30
Ansøgningsfrist	27
Antagelighed.....	31
Bortfald.....	48
Forlængelse af projektperioden	42
Indsatsområder	8
Indtægter i projektet	22
Kontrol.....	47
Lovgrundlag	50
Løn til personale.....	22
midler	9
Minimumsgrænse.....	28; 29
Opretholdelse	46
Overdragelse af tilsagn	43
Overhead	24
Prioritering	28
Prioritering af 1) Marin Innovation og 2) Marin Biodiversitet og Økosystemer	28
Prioritering af 3) Udsætning af ål	29
Projektperioden.....	40
Sagsbehandlingstid	29
Skiltning	40
Slutrapport	44
SMV'er	56
Tilsagn.....	30
Udbetaling	45
Udbudsregler	36
Udgifter over 50.000 kr.	34
Udgifter på og under 50.000 kr.	35
Udsætning af ål.....	11; 12; 13
Ændring af projektindholdet	42

Miljø- og Fødevareministeriet

Slotsholmsgade 12

1216 København K

Tel +45 33 92 33 01

mfvm@mfvm.dk

www.mfvm.dk